

Toelichting

ALGEMEEN

Versie: consultatie

Inhoud

1. Inleiding	3
2. De herziene Drinkwaterrichtlijn	3
2.1 Aanleiding.....	3
2.2 Doelstelling en reikwijdte.....	4
2.3 Inhoud wijzigingen herziene Drinkwaterrichtlijn	5
3. Hoofdpijnen omzetting in het wijzigingsbesluit	14
3.1 Inleiding	14
3.2 Omzetting in het Drinkwaterbesluit	14
3.3 Omzetting in het Besluit kwaliteit leefomgeving	17
4. Beleid, uitvoering, toezicht en handhaving.....	18
4.1 Beleidsnota Drinkwater 2021-2026	18
4.2 Uitvoering.....	19
4.3 Toezicht en handhaving	25
5 Omzetting in overige regelgeving	26
5.1 Omzetting in lagere regelgeving	26
5.2 Omzetting in andere regelgeving	26
6 Verhouding herziene Drinkwaterrichtlijn tot andere EU-regelgeving	28
7. Gevolgen	32
7.1 Algemeen	32
7.2 Regeldruk voor burgers en bedrijven.....	32
7.3 Bestuurslasten overheid	33
7.4 Gevolgen voor het milieu	34
7.5 Gevolgen voor de handhaving en uitvoering.....	35
8 Totstandkoming en consultatie.....	36
8.1 Totstandkoming wijzigingsbesluit.....	36
8.2 Consultatie	36
9 Inwerkingtreding en overgangssituaties	36
Bijlage 1 Transponeringstabel (zie aparte tabel)	37
Bijlage 2 Volledig beeld van omzetting in regelgeving	37
1. Drinkwaterwet en de openbare drinkwatervoorziening.....	37
2. Omzetting via stelsel waterbeheer van de Omgevingswet	43

1. Inleiding

Het besluit tot wijziging van het Drinkwaterbesluit en het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: wijzigingsbesluit) strekt tot implementatie van Richtlijn (EU) 2020/2184 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2020 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water (herschikking) (hierna: de herziene Drinkwaterrichtlijn). De herziene Drinkwaterrichtlijn moet uiterlijk op 12 januari 2023 worden omgezet.

De herziene Drinkwaterrichtlijn werkt door in het beleid en regelgeving op het gebied van de drinkwatervoorziening, het waterbeheer, bouwen en voedsel- en waren. Omdat de herziene richtlijn voortbouwt op en een herschikking vormt van de eerdere richtlijn 98/83/EG, is de bestaande regelgeving als uitgangspunt genomen en nagegaan waar aanvulling of wijziging nodig is. Daarbij is aangesloten bij bestaande bevoegdheids- en verantwoordelijkheidsverdelingen en bij bestaande praktijk en regelgeving. Het wijzigingsbesluit bevat de wijzigingen zover het betreft regelgeving waarvoor de Minister van Infrastructuur en Waterstaat primair verantwoordelijk is (drinkwatervoorziening en waterbeheer), en strekt tot strikte en lastenluwe implementatie. Alleen waar mogelijk en noodzakelijk is gebruik gemaakt van enige beleidsruimte, zoals een strengere normering voor lood en Legionella.

De Drinkwaterwet¹ zelf is op enkele onderdelen beperkt gewijzigd (delegatiegrondslagen en definities) via de Verzamelwet IenW 2021 om te zorgen dat uitzonderingen en vrijstellingen voor (zeer) kleine winningen (collectieve watervoorzieningen) toegepast kunnen worden. Een aantal bepalingen zal verder worden uitgewerkt in één of meer ministeriële regelingen (zie paragraaf 5.1). Ook voor operationalisering in beleid, uitvoering en handhaving is aangesloten bij de bestaande praktijk (zie hoofdstuk 6).

Als bijlage bij deze nota van toelichting is een transponeringstabel opgenomen met uitvoerige beschrijving van de vigerende juridische kaders voor drinkwater en waterkwaliteitsbeheer, waarbinnen de omzetting juridisch zijn beslag krijgt met de noodzakelijke aanvullingen en wijzigingen.

Wijzigingen in beleid en regelgeving op het gebied van het bouwen en voedsel- en waren zijn omgezet in de betreffende kaders waarvoor de Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) primair verantwoordelijk zijn.

2. De herziene Drinkwaterrichtlijn

Op 12 januari 2021 is de herziene Drinkwaterrichtlijn in werking getreden. De herziene Drinkwaterrichtlijn bouwt voort op en vormt een herschikking van richtlijn 98/83/EG van de Raad van 3 november 1998 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water² (hierna: richtlijn 98/83/EG).

2.1 Aanleiding

De Europese regels over de kwaliteit van het drinkwater (richtlijn 98/83/EG) dateerden van 1998 en waren opgenomen in richtlijn 98/83/EG. Deze richtlijn bevatte de minimum kwaliteitsvereisten voor water bestemd voor humane consumptie, bepalingen over maatregelen, monitoring en

---

¹ Verzamelwet IenW 2021.

² Richtlijn 98/83/EG van de Raad van 3 november 1998 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water, PbEG 1998, L330.

analyse en rapportage, en informatievoorziening naar het publiek. Richtlijn 98/83/EG is sindsdien eenmaal beperkt gewijzigd ten aanzien van monitoringsvoorschriften³.

De aanleiding tot de herziening van richtlijn 98/83/EG vormde het Europees burgerinitiatief inzake het recht op water (The Right2Water Initiative⁴). De Commissie startte als gevolg daarvan een Uniebrede openbare raadpleging en voerde, in het kader van het programma voor gezonde en resultaatgerichte regelgeving (REFIT)⁵, een evaluatie uit van richtlijn 98/83/EG. Hieruit bleek de noodzaak om de richtlijn op een aantal punten aan te passen. Er werden vier gebieden aangewezen waar ruimte was voor verbetering:

- het beperkte gebruik van een risicogebaseerde benadering,
- aanpassing van de lijst met parameterwaarden aan de stand van de wetenschap,
- de verschillen tussen de goedkeuringssystemen voor materialen in lidstaten, die in contact komen met voor menselijke consumptie bestemd water en de gevolgen van die verschillen voor de gezondheid van de mens, en voor de interne markt, en
- de beperkte bepalingen over consumentenvoorlichting.

Daarnaast wees het Right2Water-Initiative nog op het bijkomende probleem, dat een deel van de bevolking — met name gemarginaliseerde groepen — geen toegang heeft tot voor menselijke consumptie bestemd water, en dat het verschaffen van die toegang ook een verplichting vormt in het kader van doelstelling 6 van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties⁶.

Ten slotte werd een algemeen gebrek aan bewustzijn omtrent lekverlies geconstateerd, gerelateerd aan een gebrek aan investeringen in onderhoud en vernieuwing van waterinfrastructuur. Dit werd ook opgemerkt door de Europese Rekenkamer in het speciaal verslag van 5 juli 2017 over de waterinfrastructuur⁷.

2.2 Doelstelling en reikwijdte

De herziene Drinkwaterrichtlijn heeft betrekking op de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water voor iedereen in de Unie. De doelstellingen zijn vastgelegd in artikel 1 en betreffen de bescherming van de gezondheid van de mens tegen de schadelijke gevolgen van verontreiniging van voor menselijke consumptie bestemd water en het verbeteren van de toegang tot voor menselijke consumptie bestemd water.

De richtlijn is niet van toepassing op natuurlijk mineraalwater, erkend op grond van richtlijn 2009/54/EG⁸ en water dat een geneesmiddel is in de zin van richtlijn 2001/83/EG⁹ (artikel 3, eerste en tweede lid). Dit is ongewijzigd ten opzichte van richtlijn 98/83/EG.

De herziene Drinkwaterrichtlijn is deels van toepassing op

- zeeschepen die water ontzilten, passagiers aan boord hebben en optreden als waterleveranciers; hierop zijn alleen de artikelen 1 tot en met 5 en de artikelen 9, 10, 13, 14 met de relevante bijlagen van toepassing (artikel 3, tweede lid);

---

³ Bijlage II en III zijn herzien door Richtlijn (EU) 2015/1787 van de Commissie van 6 oktober 2015 tot wijziging van de bijlagen II en III bij Richtlijn 98/83/EG van de Raad betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water

⁴ EBI Right2Water: <http://www.right2water.eu/>.

⁵ Het werkprogramma van de Commissie voor 2015 (COM (2014) 910 final).

⁶ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>.

⁷ Speciaal verslag nr. 12/2017: Uitvoering van de Drinkwaterrichtlijn: betere kwaliteit van en toegang tot water in Bulgarije, Hongarije en Roemenië, maar nog steeds aanzienlijke investeringen nodig.

⁸ Richtlijn 2009/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 betreffende de exploitatie en het in de handel brengen van natuurlijk mineraalwater (Herschikking) (L 164/45).

⁹ Richtlijn 2001/83/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 november 2001 tot vaststelling van een communautair wetboek betreffende geneesmiddelen voor menselijk gebruik (L 311/67).

- waterleveranciers die, in het kader van een commerciële of openbare activiteit, gemiddeld minder dan 10 m³ per dag leveren of minder dan 50 personen bedienen; hierop zijn de artikelen 1 tot en met 6 en de artikelen 13, 14 en 15 met de relevante bijlagen van toepassing (artikel 3, zesde lid).

Daarnaast biedt de richtlijn de mogelijkheid om bepaalde groepen van de bepalingen van de richtlijn uit te zonderen, die ook al bestonden onder richtlijn 98/83/EG, maar nu eveneens betrekking hebben op de gewijzigde onderdelen van de richtlijn:

- water dat uitsluitend bestemd is voor doeleinden waarvoor de kwaliteit van het water naar overtuiging van de bevoegde autoriteiten direct noch indirect van invloed is op de gezondheid van de gebruikers (artikel 3, derde lid, onder a);
- voor menselijke consumptie bestemd water, afkomstig van een afzonderlijke voorziening die gemiddeld minder dan 10 m³ per dag levert of waarvan minder dan 50 personen gebruikmaken, tenzij het water wordt geleverd in het kader van een commerciële of openbare activiteit. Voor deze uitzondering geldt een informatieplicht (artikel 3, derde lid, onder b en vierde lid);
- exploitanten van levensmiddelenbedrijven wat betreft water dat voor de specifieke doeleinden van het levensmiddelenbedrijf wordt gebruikt (artikel 3, vijfde lid).

2.3 Inhoud wijzigingen herziene Drinkwaterrichtlijn

De geconstateerde verbeterpunten en problemen hebben geleid tot een nieuwe richtlijn met een aantal wijzigingen ten opzichte van richtlijn 98/83/EG. In de herziene Drinkwaterrichtlijn zijn aanvullende voorschriften opgenomen ter bescherming van de gezondheid van de mens, om lekverliezen terug te dringen en om de voorlichting over en om de toegang tot voor menselijke consumptie bestemd water te verbeteren. Een aantal voorschriften uit de richtlijn wordt nog nader vormgegeven en uitgewerkt door middel van uitvoeringshandelingen, gedelegeerde handelingen en richtsnoeren.

Uitbreiding risicogebaseerde benadering (de artikelen 7 - 10)

De bestaande beperkte risicogebaseerde benadering is uitgebreid tot een complete risicogebaseerde benadering, die het hele watervoorzieningsgebied bestrijkt, van bron tot tap. Deze benadering moet mede berusten op de gegevens (risicobeoordeling en monitoring) en maatregelen die zijn uitgevoerd op grond van de Kaderrichtlijn water¹⁰ en werkt door in het waterkwaliteitsbeheer.

De risicogebaseerde benadering is ingevoerd om inspanningen, tijd en middelen vooral te richten op relevante risico's en kosteneffectieve maatregelen. Door deze complete risicogebaseerde benadering komt de nadruk meer te liggen op preventie en wordt voorkomen dat reactieve maatregelen genomen moeten worden. De risicogebaseerde monitoring door drinkwaterproducenten, die in richtlijn 98/83/EG nog een keuze was, is nu verplicht gesteld (artikel 9 en artikel 13).

Er is onderscheid gemaakt tussen risicobeoordeling en risicobeheer van onttrekkingsgebieden voor de onttrekkingspunten van voor menselijke consumptie bestemd water (artikel 8), risicobeoordeling en risicobeheer van het gehele watervoorzieningssysteem van inname tot punt van levering (artikel 9), en risicobeoordeling (analyse en monitoring) van potentiële risico's van de huishoudelijke leidingnetten, met bijzondere aandacht voor prioritaire gebouwen en terreinen (artikel 10) en het beperken van deze risico's door maatregelen met focus op lood en *Legionella*.

De risicobeoordelingen moeten op gezette tijden worden herzien, onder meer naar aanleiding van bedreigingen als gevolg van klimaat gerelateerde extreme weersomstandigheden, bekende

---

¹⁰ Richtlijn 2006/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2006 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (L 327/1).

veranderingen in de menselijke activiteit in het onttrekkingsgebied, of incidenten bij de bron. De risicogebaseerde benadering moet zorgen voor een voortdurende uitwisseling van informatie tussen de bevoegde autoriteiten en de waterleveranciers.

De risicobeoordeling en het risicobeheer voor de onttrekkingsgebieden (artikel 8) worden voor de eerste keer uiterlijk op 12 juli 2027 uitgevoerd. Zij worden met regelmatige tussenpozen van niet langer dan zes jaar, met inachtneming van de in artikel 7 van de Kaderrichtlijn water opgenomen voorschriften, geëvalueerd, en waar nodig bijgewerkt. De risicobeoordeling en het risicobeheer van het watervoorzieningssysteem (artikel 9) worden voor de eerste keer uiterlijk 12 januari 2029 uitgevoerd en worden met regelmatige tussenpozen van niet langer dan zes jaar geëvalueerd en waar nodig bijgewerkt. De risicobeoordeling van de huishoudelijke leidingnetten wordt eveneens voor de eerste keer uiterlijk 12 januari 2029 uitgevoerd, om de zes jaar herzien en waar nodig bijgewerkt.

Waterleveranciers die minder dan 10 m³ per dag leveren of minder dan 50 personen bedienen (de zogenoemde zeer kleine collectieve watervoorzieningen) zijn uitgezonderd van de verplichting tot risicobeoordeling en risicobeheer. Indien het voor menselijke consumptie bestemd water wordt geleverd in het kader van een openbare of commerciële activiteit moeten dergelijke zeer kleine collectieve watervoorzieningen op grond van de richtlijn en de nationale regelgeving wel voldoen aan de kwaliteitseisen, monitoringsverplichtingen, maatregelplichten en informatieplichten in het kader van monitoring en maatregelen.

Risicobeoordeling en risicobeheer van de onttrekkingsgebieden voor onttrekkingspunten (artikel 8)

Risicobeoordeling en risicobeheer van de onttrekkingsgebieden voor onttrekkingspunten moeten een integrale benadering volgen en gericht zijn op vermindering van het vereiste niveau van de zuivering (behandeling) voor de productie van voor menselijke consumptie bestemd water, bijvoorbeeld door het terugdringen van belastende factoren die zorgen voor de verontreiniging of het risico op verontreiniging van waterlichamen die voor de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water worden gebruikt. Daartoe moeten de lidstaten de onttrekkingsgebieden van onttrekkingspunten karakteriseren, en gevaren en gevaarlijke gebeurtenissen identificeren die de waterkwaliteit kunnen verslechteren, zoals mogelijke bronnen van verontreiniging die van belang zijn voor die onttrekkingsgebieden. Er vindt passende monitoring plaats en er worden, indien nodig, maatregelen genomen. Hiervoor wordt aangesloten bij reeds verworven kennis en bij de maatregelen die zijn uitgevoerd op grond van de Kaderrichtlijn water¹¹, waarbij expliciet rekening wordt gehouden met de gevolgen van de klimaatverandering voor de watervoorraden.

De artikelen 7 en 8 van de herziene Drinkwaterrichtlijn bevatten aanvullingen op de artikelen 6, 7 en 8 van de Kaderrichtlijn water met specifieke verplichtingen met het oog op de drinkwatervoorziening zodat bronnen beter beschermd worden en de risico's beter kunnen worden geadresseerd. Deze artikelen bevatten voorschriften om de waterlichamen die voor de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water worden gebruikt, aan te wijzen en te monitoren, en om deze waterlichamen als beschermde gebieden aan te wijzen. Voorts vormt het een aanvulling op artikel 11 van de Kaderrichtlijn water, waarin de lidstaten verplicht worden maatregelenprogramma's op te stellen, met inbegrip van maatregelen ter bescherming van de onttrekkingsgebieden voor menselijke consumptie bestemd water. Op basis van de aanvullende verplichtingen van artikel 8 van de herziene Drinkwaterrichtlijn vindt, waar nodig, aanvullende monitoring plaats en worden aanvullende maatregelen genomen. Waar passend worden de aanvullingen opgenomen in de maatregelenprogramma's en monitoringsprogramma's op grond van de Kaderrichtlijn Water.

---

¹¹ Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (L327/1).

Risicobeoordeling en beheer van gehele watervoorzieningssysteem (artikel 9)

Op grond van artikel 9 worden waterleveranciers verplicht om een risicobeoordeling uit te voeren voor het gehele watervoorzieningssysteem (van inname tot punt van levering) en de vastgestelde risico's te beheeren. De richtsnoeren van de WHO voor de "Water Safety Plan-benadering" vormen hierbij, samen met norm EN 15975 inzake het veiligstellen van de drinkwatervoorziening, internationaal erkende beginselen waarop de productie en de distributie van voor menselijke consumptie bestemd water, de controle en de analyse van de parameters in dergelijk water, zijn gebaseerd. In de beoordeling en het beheer moeten de uitkomsten van de risicobeoordeling en risicobeheer van het onttrekkingsgebied worden meegenomen.

De risicobeoordeling van het gehele watervoorzieningssysteem omvat verder een beschrijving van het watervoorzieningssysteem vanaf het onttrekkingspunt, de behandeling, de opslag en de distributie van water tot het leveringspunt en een identificatie en beoordeling van de gevaren en gevaarlijke gebeurtenissen in het watervoorzieningssysteem. De risicobeoordeling houdt ook rekening met risico's als gevolg van klimaatverandering, lekkages en lekkende leidingen.

Op basis van de risicobeoordeling worden risicobeheersmaatregelen vastgesteld en uitgevoerd in de vorm van maatregelen ter preventie en beperking van de vastgestelde risico's, controlemaatregelen voor het watervoorzieningssysteem en een leveringsspecifiek monitoringsprogramma. Tot de genoemde maatregelen behoort ook het beoordelen of de toegepaste desinfectiebehandeling doelmatig is. Daarnaast moet de vorming van eventuele bijproducten als gevolg van desinfectie zo laag mogelijk worden gehouden en moeten de toegepaste materialen, chemicaliën en filtermaterialen voldoen aan de eisen zoals gesteld in artikelen 11 en 12.

Het leveringsspecifieke monitoringsprogramma houdt ook in dat relevante locatiespecifieke parameters moeten worden toegevoegd aan het standaard monitoringprogramma. Op basis van artikel 9 en artikel 13 kan, mits voldaan wordt aan de aldaar genoemde voorwaarden, afgeweken worden van standaard monitoring, zoals beschreven in Annex II. Een aantal parameters, zoals bepaalde micro-organismen, koper, lood en nikkel moeten, zoals ook nu, aan de tap worden gemeten.

Lidstaten kunnen waterleveranciers die per dag gemiddeld tussen 10 m³ en 100 m³ leveren of die tussen de 50 en 500 personen bedienen, uitzonderen van de verplichting tot het uitvoeren van risicobeoordeling en risicobeheer van het watervoorzieningssysteem (artikel 9, zesde lid), mits de kwaliteit van het voor menselijke consumptie bestemd water niet in het gedrang komt. In dergelijke gevallen zijn de waterleveranciers verplicht om het standaard monitoringprogramma van artikel 13 en Annex II uit te voeren.

Risicobeoordeling en risicobeheer van het huishoudelijk leidingnet (artikel 10)

Ook voor het huishoudelijk leidingnet (collectieve leidingnetten en woninginstallaties) moet een risicobeoordeling worden uitgevoerd. De kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water, dat wordt beoordeeld op de plaats waar het water uit de kranen komt, kan door het huishoudelijk leidingnet worden beïnvloed.

De risicobeoordeling van het huishoudelijk leidingnet omvat een algemene analyse en beoordeling van de potentiële risico's van huishoudelijke leidingnetten en de daarmee samenhangende producten en materialen, en monitoring van voorgeschreven parameters in gebouwen en terreinen, waar specifieke risico's voor de waterkwaliteit en de gezondheid van de mens zijn vastgesteld.

De WHO heeft vastgesteld dat *Legionella* in de Europese Unie de grootste bedreiging voor de gezondheid van de mens vormt, waar het watergedragen ziekteverwekkers betreft. *Legionella* wordt door warmwatersystemen via inademing overgedragen, bijvoorbeeld tijdens het douchen, waardoor er een duidelijk verband is met het huishoudelijk leidingnet. Een ander hardnekkig probleem vormt de te hoge concentraties lood in voor menselijke consumptie bestemd water, als

gevolg van de aanwezigheid van loden leidingen en loden componenten in huishoudelijke leidingnetten.

Voor *Legionella* en lood moeten lidstaten een generieke analyse van mogelijke risico's opstellen, monitoren en waar nodig maatregelen nemen. De monitoring kan worden beperkt tot prioritare gebouwen en terreinen. De richtlijn verstaat onder prioritare gebouwen en terreinen: "door de lidstaten aangewezen grote gebouwen en terreinen van niet-huishoudelijke aard, met name grote gebouwen en terreinen voor openbaar gebruik, met veel gebruikers die aan watergerelateerde risico's blootgesteld zouden kunnen worden".

Parameterwaarden kwaliteitseisen (artikel 5)

De herziene Drinkwaterrichtlijn voert wijzigingen door in de kwaliteitseisen van voor menselijke consumptie bestemd water. Als gevolg van de resultaten van de evaluatie van de WHO¹² moet op darmpathogenen en *Legionella* worden gecontroleerd. Dit laatste is gekoppeld aan huishoudelijke leidingnetten. Daarnaast zijn zeven chemische parameters of parametergroepen toegevoegd:

- chlooraat, chloriet, en gehalogeneerde azijnzuren om desinfectie en desinfectiebijproducten te controleren;
- mycrocystine-LR en uranium op basis van natuurlijk voorkomen;
- PFAS op basis van wijdverspreid voorkomen, persistentie en schadelijkheid. Lidstaten mogen kiezen tussen een som-norm voor PFAS, of een norm voor PFAS-total;
- Bisphenol A vanwege de hormoonverstorende werking.

De lidstaten moeten ervoor zorgen dat uiterlijk 12 januari 2026 deze stoffen worden gemeten en de nodige maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat voor menselijke consumptie bestemd water aan deze nieuwe parameters voldoet.

Op basis van het genoemde WHO advies is de waarde voor chroom verlaagd. Ook hiervoor geldt een overgangperiode; binnen 15 jaar moeten de nodige maatregelen zijn genomen om aan de strengere norm te voldoen.

Voor lood blijft de huidige waarde van 10 µg/l gedurende 15 jaar na de inwerkingtreding van de herziene Drinkwaterrichtlijn gehandhaafd. Uiterlijk aan het einde van deze overgangperiode moet de parameterwaarde voor lood 5 µg/l bedragen. Voor de verplichtingen in verband met huishoudelijk leidingnetten is 5 µg/l een streefwaarde, omdat de lidstaten niet altijd bevoegd zijn om de vervanging van loden leidingen op te leggen. Voor alle nieuwe materialen die in contact komen met voor menselijke consumptie bestemd water, ongeacht of ze bestemd zijn voor gebruik in een watervoorzieningssysteem of een huishoudelijk leidingnet, geldt evenwel een waarde van 5 µg/l aan de kraan.

Voor drie stoffen zijn de parameterwaarden op basis van het WHO advies verlaagd, namelijk voor antimoon, selenium en boor. De nieuwe parameterwaarden zijn gebaseerd op nieuwe toxicologische data en gaan er van uit dat drinkwater levenslang veilig geconsumeerd kan worden.

In bijlage I, deel B van de herziene Drinkwaterrichtlijn is bij de norm voor pesticiden bepaald dat lidstaten een richtwaarde moeten vaststellen om de aanwezigheid van niet-relevante metabolieten van pesticiden in voor menselijke consumptie bestemd water te beheersen.

In Bijlage I, deel C van de herziene Drinkwaterrichtlijn wordt bepaald dat het water niet agressief of corrosief mag zijn. In aanvulling hierop kan, afhankelijk van de plaatselijke omstandigheden worden overwogen om minimale concentraties vast te stellen van dergelijke mineralen in onthard of gedemineraliseerd water.

Derogaties (artikel 15)

De mogelijkheid tot derogatie (ontheffing naar Nederlands recht) blijft bestaan onder aangescherpte voorwaarden (artikel 15). In naar behoren gemotiveerde gevallen kunnen de lidstaten tot een door hen vast te stellen maximumwaarde voorzien in afwijkingen van de

---

¹² WHO, 2017. Guidelines for Drinking-water Quality. Geneva: World Health Organization.

parameterwaarden van bijlage I, deel B, of die welke zijn vastgesteld overeenkomstig artikel 5, derde lid. Dit betreft de kwaliteitseisen voor chemische parameters. Voor bacteriologische parameters is geen ontheffing mogelijk. Voorwaarden van de richtlijn zijn dat dergelijke afwijking geen gevaar vormt voor de gezondheid van de mens en dat in het betrokken gebied de levering van voor menselijke consumptie bestemd water op geen enkele andere redelijke manier kan worden verzekerd.

Derogatie moet worden beperkt tot een nieuw onttrekkingsgebied voor de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water, een nieuwe bron van verontreiniging in het onttrekkingsgebied of nieuw opgespoorde of vastgestelde parameters, of een onvoorziene en uitzonderlijke situatie in een bestaand onttrekkingsgebied, die tot tijdelijke, beperkte overschrijding van de parameterwaarden kan leiden.

De derogatie moet verder beperkt blijven tot een zo kort mogelijke termijn en is begrensd tot tweemaal een periode van maximaal drie jaar (Richtlijn 98/83/EG gaf de mogelijkheid van driemaal een periode van maximaal drie jaar).

Voor indicatorparameters en richtwaarden voor aandachtstoffen is geen ontheffingsregime van toepassing.

Aandachtstoffenlijst (artikel 13)

In de herziene Drinkwaterrichtlijn is een regime voor aandachtstoffen opgenomen. De aandachtstoffenlijst is bedoeld om tegemoet te komen aan de toenemende bezorgdheid van consumenten over de effecten van nieuwe stoffen in voor menselijke consumptie bestemd water, zoals hormoonontregelende verbindingen, geneesmiddelen en microplastics, en om nieuwe stoffen in het watervoorzieningssysteem aan te pakken.

Het regime voor aandachtstoffen is erop gericht om in geval van toenemende bezorgdheid op een dynamische en flexibele manier te reageren. Met het mechanisme wordt het ook mogelijk om op de hoogte te blijven van nieuwe kennis over de relevantie van deze nieuwe stoffen voor de gezondheid van de mens. De aandachtstoffenlijst maakt deel uit van het gevolg dat wordt gegeven aan verschillende beleidsmaatregelen van de Unie, zoals opgenomen in de mededeling van de Commissie van 11 maart 2019 "De strategische aanpak van de Europese Unie van geneesmiddelen in het milieu"¹³, de mededeling van de Commissie van 7 november 2018 "Een alomvattend EU-kader voor hormoonontregelende stoffen"¹⁴ en de conclusies van de Raad van 26 juni 2019 "Naar een EU-strategie voor een duurzaam beleid inzake chemische stoffen"¹⁵.

In de eerste aandachtstoffenlijst worden β -oestradiol en nonylfenol opgenomen op grond van hun hormoonontregelende eigenschappen en het risico voor de gezondheid van de mens. De eerste aandachtstoffenlijst wordt uiterlijk op 12 januari 2022 vastgesteld en bevat voor iedere stof of iedere verbinding een richtwaarde en waar nodig een mogelijke analysemethode die geen buitensporige kosten met zich meebrengt.

Voor microplastics stelt de Commissie uiterlijk op 12 januari 2024 via een gedelegeerde handeling een methode vast om microplastics te meten. Vervolgens worden microplastics op de aandachtstoffenlijst geplaatst.

---

¹³ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité ; De strategische aanpak van de Europese Unie van geneesmiddelen in het milieu, Brussel, 11.3.2019 COM(2019) 128 final.

¹⁴ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's; Een alomvattend EU-kader voor hormoonontregelende stoffen, COM/2018/734 final.

¹⁵ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's; Strategie voor duurzame chemische stoffen Brussel, 14.10.2020, COM(2020) 667 final.

Wanneer een in de aandachtstoffenlijst opgenomen stof wordt gedetecteerd in concentraties die de in de aandachtstoffenlijst vermelde richtwaarde overschrijdt, zorgen de lidstaten ervoor dat alle maatregelen worden overwogen, die zijn voorgeschreven in de herziene Drinkwaterrichtlijn.

Geharmoniseerde eisen aan materialen en producten (artikel 11)

In en op basis van de herziene Drinkwaterrichtlijn worden Europese gezondheidkundige eisen aan materialen en producten vastgesteld, waaronder positieve lijsten, beoordelingsmethodieken en conformiteitscriteria (artikelen 11 en 12). Gezondheidskundige eisen aan drinkwaterproducten, zoals leidingen en kranen, waren nationaal verschillend en soms onvoldoende geregeld. Dit leidde tot risico's voor de gezondheid van de mens en tot beperkingen van de interne markt.

Harmonisatie onder de Bouwproductenverordening¹⁶ is in de afgelopen 20 jaar niet gelukt. De kwaliteit van producten die in contact komen met voor menselijke consumptie bestemd water is van groot belang voor de uiteindelijke kwaliteit van het water aan de tap. Het gebruik van goede materialen en producten is ook van groot belang als maatregel om risico's van lood en *Legionella* weg te nemen en te voorkomen.

Materialen en producten, die bestemd zijn voor gebruik in nieuwe installaties of, in geval van herstellings- of verbouwwerken, in bestaande installaties voor de onttrekking, behandeling, opslag of distributie van voor menselijke consumptie bestemd water, mogen op grond van de richtlijn:

- a. de bescherming van de gezondheid van de mens niet op directe of indirecte wijze in het gedrang brengen;
- b. de kleur, geur of smaak van het water niet negatief beïnvloeden;
- c. microbiële ontwikkeling in het water niet vergroten;
- d. niet meer verontreinigende stoffen in het water afgeven dan nodig is voor het beoogde doel van het materiaal.

De verdere uitwerking door de Europese Commissie van de voorschriften van artikel 11 en bijlage V vindt gefaseerd plaats via uitvoerings- en gedelegeerde handelingen. Er zijn uitvoeringshandelingen voorzien voor EU methoden voor het testen van uitgangsstoffen (uiterlijk 12 januari 2024), EU Positieve lijsten (uiterlijk 12 januari 2025) en Europese procedures en methoden voor het testen van eindmaterialen en producten (uiterlijk 12 januari 2024).

De Commissie stelt gedelegeerde handelingen vast voor een Europese aanvraagprocedure bij ECHA (positieve lijsten), Europese conformiteitseisen voor het testen en certificeren van producten en materialen, procedures en regels voor aanwijzen van conformiteitsbeoordelingsinstanties en Europese regels voor keurmerken.

Voor elke groep materialen (organisch, cementgebonden, metallisch, emailen en keramische of andere anorganische) worden Europese positieve lijsten van uitgangsstoffen, samenstellingen of bestanddelen opgesteld. De uitgangsstoffen, samenstellingen of bestanddelen die zijn opgenomen in de Europese positieve lijsten kunnen veilig worden gebruikt om materialen te produceren die in contact komen met voor menselijke consumptie bestemd water (van bron tot tap). De beoordeling van uitgangsstoffen, samenstellingen en bestanddelen vindt plaats door de European Chemicals Agency (ECHA).

De eerste lijsten zullen gebaseerd zijn op bestaande nationale lijsten en bevatten naar verwachting ongeveer 1500 chemische stoffen voor verschillende soorten materialen. De Europese Commissie zal die lijsten naar verwachting tegen 2025 goedkeuren. Na de goedkeuring zullen alle vermelde stoffen op de lijsten binnen de 15 jaar opnieuw worden beoordeeld. ECHA zal een prioriteit in de beoordeling van de stoffen vastleggen op basis van gevaarlijke eigenschappen en relevantie van de risicobeoordelingen en zal aanbevelingen doen voor de vervaldata van deze stoffen.

---

¹⁶ Verordening (EU) nr. 305/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2011 tot vaststelling van geharmoniseerde voorwaarden voor het verhandelen van bouwproducten en tot intrekking van Richtlijn 89/106/EEG van de Raad (L 88/5).

Marktpartijen en relevante autoriteiten kunnen bij ECHA aanvragen indienen voor plaatsing op of verwijdering van stoffen op de Europese positieve lijsten. Hiervoor wordt door de Europese Commissie, in samenwerking met ECHA, een procedure en beoordelingsmethoden vastgesteld. De Europese Autoriteit voor voedselveiligheid (EFSA) wordt ook betrokken, vanwege het verband met de wetgeving voor materialen die met levensmiddelen in aanraking komen.

Voor het testen van materialen en producten zullen uniforme beoordelingsmethoden en criteria worden vastgesteld en voorschriften ten aanzien van de aanwijzing van conformiteitsbeoordelingsinstanties en het niveau van certificering. Met het oog daarop neemt de Commissie als uitgangspunt het in bijlage V bij Bouwproducten Verordening¹⁷ opgenomen Systeem 1+ voor beoordeling en verificatie van de prestatiebestendigheid, of een in het algemeen gelijkwaardige procedure, tenzij dit niet proportioneel zou zijn.

Wanneer het Europese systeem in werking treedt, zijn lidstaten verplicht om producten die niet voldoen aan de vereisten van de markt te weren. De lidstaten zorgen ervoor dat alleen producten die gebruikmaken van overeenkomstig de herziene Drinkwaterrichtlijn goedgekeurde eindmaterialen, in de handel worden gebracht. Voor markttoezicht wordt aangesloten bij het bestaande Europese pakket aan afspraken voor markttoezicht (Marktverordening 2019/2020¹⁸).

De Commissie stelt geharmoniseerde specificaties vast voor een opvallende, duidelijk leesbare en onuitwisbare markering. Deze Europese markering wordt gebruikt om aan te geven dat producten die in contact komen met voor menselijke consumptie bestemd water aan de voorschriften van artikel 11 van de herziene Drinkwaterrichtlijn voldoen. Marktpartijen kunnen beoordelingen en certificeringen aanvragen bij volgens de gedelegeerde handeling aangewezen conformiteitsbeoordelingsinstanties.

Zolang de hierboven beschreven Europese eisen nog niet in werking zijn getreden, gelden de nationale eisen. Uiterlijk op 12 januari 2032 evalueert de Commissie het functioneren van het systeem en legt zij een verslag voor aan het Europees Parlement en de Raad.

Behandelingschemicaliën en filtermaterialen (artikel 12)

Artikel 12 bevat de minimumvereisten voor behandelingschemicaliën en filtermaterialen die in contact komen met voor menselijke consumptie bestemd water.

Behandelingschemicaliën en filtermaterialen, die gebruikt worden om onbehandeld water geschikt te maken voor menselijke consumptie, kunnen risico's inhouden voor de gezondheid van consumenten. Behandelingschemicaliën en filtermaterialen moeten daarom worden beoordeeld op hun kenmerken, hygiënevoorschriften en zuiverheid, en mogen niet meer worden gebruikt dan noodzakelijk is om risico's voor de gezondheid van de mens te voorkomen.

De lidstaten moeten de kwaliteitsborging van behandelingschemicaliën en filtermaterialen garanderen zonder afbreuk te doen aan de Biocideverordening¹⁹ en met gebruikmaking van de bestaande Europese normen.

Het is essentieel dat alle behandelingschemicaliën en filtermaterialen die in contact zijn met voor menselijke consumptie bestemd water en in de handel worden gebracht, een duidelijk leesbare en onuitwisbare markering bevatten die consumenten, waterleveranciers, installateurs, autoriteiten en andere bevoegde instanties erover informeert dat het product of de behandelingschemicaliën geschikt zijn voor gebruik in contact met voor menselijke consumptie bestemd water. Lidstaten

---

¹⁷ Verordening (EU) nr. 305/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2011 tot vaststelling van geharmoniseerde voorwaarden voor het verhandelen van bouwproducten en tot intrekking van Richtlijn 89/106/EEG van de Raad Voor de EER relevante tekst (L 88/5)

¹⁸ Verordening (EU) 2019/1020 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende markttoezicht en conformiteit van producten en tot wijziging van Richtlijn 2004/42/EG en de Verordeningen (EG) nr. 765/2008 en (EU) nr. 305/2011 (L 169/1).

¹⁹ Verordening (EU) Nr. 528/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het op de markt aanbieden en het gebruik van biociden (L 167/1).

kunnen, op grond van de Biocideverordening, het gebruik van biociden in de openbare drinkwatervoorziening, ook wat betreft afzonderlijke voorzieningen, beperken of verbieden.

Aanscherping informatieverstrekking aan burgers (artikel 17)

De lidstaten moeten er voor zorgen dat passende, actuele informatie over voor menselijke consumptie bestemd water actief beschikbaar is. Alle personen aan wie dit water wordt geleverd, ontvangen ten minste eenmaal per jaar, automatisch, in een eenvoudig toegankelijke vorm, informatie over de kwaliteit van het water, de prijs per liter en per m³ van het geleverde water en de door het huishouden verbruikte hoeveelheid. Voor zover mogelijk worden gegevens over de jaarlijkse tendens in het huishoudelijk verbruik verstrekt evenals vergelijkingen van het jaarlijkse waterverbruik van het huishouden met een gemiddeld verbruik voor een huishouden. Daarnaast moeten consumenten op verzoek toegang moeten krijgen tot beschikbare historische gegevens over monitoringsresultaten en overschrijdingen.

Betere kennis van de consumenten moet ertoe leiden dat de burger meer vertrouwen krijgt in het aan hen geleverde water, hetgeen er op zijn beurt toe moet leiden dat meer gebruik wordt gemaakt van kraanwater als drinkwater. Het verstrekken van informatie over de literprijs van voor menselijke consumptie bestemde water maakt het mogelijk deze te vergelijken met de prijs van gebotteld water. Dit kan bijdragen aan de vermindering van de hoeveelheid gebruikte kunststof, kunststofzwerfvuil en broeikasgasemissies en tot positieve effecten op de mitigatie van klimaatverandering en op het milieu als geheel.

Daarnaast is consumentenvoorlichting belangrijk om consumenten bewuster te maken van de gevolgen van hun waterverbruik en om zuiniger om te gaan met drinkwater.

Verbeteren van de toegang tot veilig en betaalbaar voor menselijke consumptie bestemd water (artikel 16)

In Europa heeft niet iedereen toegang tot veilig en betrouwbaar voor menselijke consumptie bestemd water. De herziene Drinkwaterrichtlijn stelt, in antwoord op het Right2Water-initiatief, en om bij te dragen tot het in praktijk brengen van beginsel 20 van de Europese pijler van sociale rechten ("Iedereen heeft recht op toegang tot essentiële diensten van goede kwaliteit, waaronder water [...]"), ook regels ter verbetering van de toegang tot voor menselijke consumptie bestemd water. Lidstaten nemen de nodige maatregelen om de toegang tot voor menselijke consumptie bestemd water voor iedereen te verbeteren of te handhaven, rekening houdend met de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid. Zij beschikken daarbij over enige vrijheid ten aanzien van het exacte soort te nemen maatregelen. De inspanning richt zich met name op kwetsbare en gemarginaliseerde groepen. Naast een onderzoekplicht en het verkennen van verbeteringen, geldt er een informatieplicht over de mogelijkheden om te worden aangesloten op het distributienet of over alternatieve manieren. Lidstaten nemen zo nodig passende maatregelen om de toegang tot voor menselijke consumptie bestemd water te waarborgen.

De lidstaten kunnen gebruik maken van de richtsnoeren die in het kader van het Protocol Water en Health (PoWH)²⁰ zijn ontwikkeld om de beleidsachtergrond en de uitgangssituatie van toegang tot water te beoordelen en om de acties te bepalen die nodig zijn om een eerlijke toegang voor iedereen tot voor menselijke consumptie bestemd water te bevorderen.

Om het gebruik van voor menselijke consumptie bestemd kraanwater te bevorderen zorgen de lidstaten ervoor dat tappunten buiten en binnen in openbare ruimten worden geplaatst, voor zover dit noodzakelijk is, technisch mogelijk is en rekening houdend met specifieke plaatselijke omstandigheden. Daarnaast kunnen lidstaten bewustmakingsacties opzetten over de dichtstbijzijnde buiten- of binnenwatertappunten en campagnes lanceren om burgers te informeren over de kwaliteit van dergelijk water. Lidstaten kunnen de verstrekking van dergelijk water in openbare en overheidsgebouwen aanmoedigen, evenals het gratis of tegen een lage

---

²⁰ [The Equitable Access Score-card: Supporting policy processes to achieve the human right to water and sanitation | UNECE](#)

vergoeding verstrekken van dergelijk water aan klanten door restaurants, kantines en cateringdiensten.

Voorkomen van lekkages (artikel 4, derde lid)

De lidstaten moeten zich inzetten om lekverlies van water tegen te gaan. Een aanzienlijk deel van het geproduceerde voor menselijke consumptie bestemd water in de Europese Unie bereikt de klanten niet door lekkages in de infrastructuur. Dit leidt tot hogere kosten en tot verontreinigingen en een hoger energieverbruik. Lekverlies ontstaat door een gebrek aan investeringen in onderhoud en vernieuwing van de waterinfrastructuur.

Om de efficiëntie van de waterinfrastructuur te verbeteren, onder meer het voorkomen van overexploitatie van schaarse voorraden van voor menselijke consumptie bestemd water, moet het lekverlies door alle lidstaten worden beoordeeld en worden verminderd als de hoeveelheid lekverlies boven een bepaalde drempelwaarde ligt. Daarvoor maken zij gebruik van de ILI-meetmethode (Infrastructural Leakage Index) of een andere geschikte methode. De resultaten van de beoordeling worden uiterlijk op 12 januari 2026 aan de Commissie meegedeeld. Uiterlijk twee jaar later legt de Commissie een drempelwaarde vast. Uiterlijk twee jaar na vaststelling van de drempelwaarde moeten de lidstaten met een lekkagepercentage dat de drempelwaarde overschrijdt, bij de Commissie een actieplan indienen met maatregelen ter vermindering van lekverliezen.

De verplichting tot het beoordelen en terugdringen van lekverliezen rust alleen op waterleveranciers die per dag ten minste 10 000 m³ leveren of ten minste 50 000 personen bedienen.

Rapportageverplichtingen (artikel 18)

De rapportageverplichting is uitgebreid. De herziene Drinkwaterrichtlijn kent, naast rapportageverplichtingen voor grotere winningen, ook rapportageverplichting voor kleine winningen. Het betreft uitsluitend relevante gegevens, zoals overschrijdingen van de parameterwaarden en incidenten van een bepaalde orde van grootte. Daarnaast moet vanaf 12 januari 2029 gerapporteerd worden over de maatregelen die zijn genomen om toegang tot voor menselijke consumptie bestemd water te verbeteren. Vanaf 12 januari 2029 moet eveneens gerapporteerd worden over de risicobeoordeling van de huishoudelijke leidingnetten, monitoring en de maatregelen die zijn genomen om de risico's ten gevolge van blootstelling aan *Legionella* en lood te verkleinen, inclusief het verwijderen van loden (componenten van) leidingen. Vanaf 12 juli 2027 moet gerapporteerd worden over de risicobeoordeling, monitoring en maatregelen die zijn genomen om risico's van de onttrekkingsgebieden te beheersen. Deze rapportages dienen elke 6 jaar te worden geactualiseerd. In de herziene Drinkwaterrichtlijn wordt een nieuw systeem ingevoerd, op grond waarvan de lidstaten verplicht zijn gegevensverzamelingen samen te stellen, bij te houden en beschikbaar te stellen aan de Commissie en het Europees Milieuagentschap. Om te zorgen voor een passende infrastructuur voor publieke toegang, rapportage en uitwisseling van gegevens tussen overheidsinstanties, moeten de lidstaten de gegevensspecificaties baseren op Richtlijn 2007/2/EG²¹ en de uitvoeringsbesluiten daarvan. De Europese Commissie kan uitvoeringshandelingen vaststellen met voorschriften over de wijze en gedetailleerdheid van de rapportages.

---

²¹ Richtlijn 2007/2/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2007 tot oprichting van een infrastructuur voor ruimtelijke informatie in de Gemeenschap (Inspire) (L 108/1).

3. Hoofdpijnen omzetting in het wijzigingsbesluit

3.1 Inleiding

De verplichtingen van de herziene Drinkwaterrichtlijn zijn, voor zover deze vallen binnen het kader van de Drinkwaterwet (de openbare drinkwatervoorziening), omgezet in het Drinkwaterbesluit en de lagere regelgeving (zie paragraaf 3.2).

De verplichtingen van de herziene Drinkwaterrichtlijn, die betrekking hebben op het waterbeheer, zijn omgezet in het Besluit kwaliteit leefomgeving, in aanvulling op de vigerende Kaderrichtlijn water omzettingssystematiek en regelgeving (zie paragraaf 3.3).

In deze nota van toelichting wordt ingegaan op de wijzigingen die de herziene Drinkwaterrichtlijn met zich brengt. Nederland kent al een uitgebreid stelsel voor drinkwater onder de Drinkwaterwet en waterbeheer onder de Omgevingswet dat samen een groot deel van de verplichtingen al dekt. Voor een volledig beeld van de wijze waarop het geheel van Europese verplichtingen uit hoofde van de voormalige en nieuwe Drinkwaterrichtlijn zijn gedekt in de nationale (drink)waterregelgeving wordt verwezen naar bijlage 2, de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel dat leidde tot de Drinkwaterwet²² en de nota van toelichting bij het Drinkwaterbesluit zoals deze in 2011 is vastgesteld²³. Omdat niet is gekozen voor een wijzigingsrichtlijn maar voor een volledig nieuwe richtlijn was het nodig om voor alle bepalingen van de richtlijn (nieuw, gewijzigd dan wel ongewijzigd) opnieuw te beschrijven hoe deze zijn omgezet in regelgeving. Voor een overzicht van de omzetting per artikel wordt verwezen naar de met het oog hierop uitvoerige transponeringstabel.

De meeste bestaande bepalingen van de nationale regelgeving behoeften geen wijziging. Voor een aantal bepalingen waren alleen beperkte wijzigingen of aanvullingen nodig. Het aantal nieuwe bepalingen is beperkt. Wijziging van de Drinkwaterwet zelf bleek alleen op een beperkt aantal onderdelen nodig in verband met enkele definities en wijziging van de delegatiegrondslagen voor lagere regelgeving voor (zeer) kleine collectieve watervoorzieningen²⁴ om te zorgen dat uitzonderingen en vrijstellingen voor (zeer) kleine winningen (collectieve watervoorzieningen) toegepast kunnen worden.

3.2 Omzetting in het Drinkwaterbesluit

Het wijzigingsbesluit bevat allereerst een aantal aanvullingen en wijzigingen van begripsomschrijvingen uit artikel 2 van de herziene Drinkwaterrichtlijn (artikel 1, eerste lid, van het Drinkwaterbesluit).

De omzetting van de regels voor de risicobeoordeling en risicobeheer van het watervoorzieningssysteem vindt plaats in de artikelen 14, 15, 47 en 53 van het Drinkwaterbesluit. Het Drinkwaterbesluit bevat al verschillende elementen die voldoen aan de artikelen 7 en 9 van de herziene Drinkwaterrichtlijn. In aanvulling hierop zijn aanvullende regels opgenomen in artikel 14, 15, 47 en 53 van het Drinkwaterbesluit. In artikel 15 van het Drinkwaterbesluit betreffende het kwaliteitsmanagementsysteem is de EN 15975 norm ten aanzien van Veiligheid van drinkwaterlevering (Richtlijnen voor risico- en crisismanagement) opgenomen. Verder is artikel 47 aangepast en een directe koppeling gemaakt met artikel 9 van de herziene Drinkwaterrichtlijn en de door de richtlijn vereiste risicobeoordeling en het risicobeheer, met afbakening ten opzichte van de kaders voor *Legionella* en verstoring. Op deze wijze wordt voorkomen dat dubbele

---

²² Kamerstukken II 2006/2007, 30895, nr. 3.

²³ Besluit van 23 mei 2011, houdende bepalingen inzake de productie en distributie van drinkwater en de organisatie van de openbare drinkwatervoorziening (Drinkwaterbesluit).

²⁴ via Verzamelwet IenW 2021.

verplichtingen ontstaan en wordt een doelmatige uitvoering en handhaving mogelijk gemaakt. Daarnaast is artikel 53 en bijlage B over leveringsplannen aangepast, waardoor een koppeling is gemaakt tussen de Verstoringsrisicoanalyse (VRA) en het leveringsplan enerzijds en anderzijds artikel 9 met de voorschriften voor risicobeoordeling, de maatregelen en de lekverliezen. In het leveringsplan wordt aangegeven hoe de levering van drinkwater onder niet-verstoorde en verstoorde omstandigheden gegarandeerd wordt. Op basis van risicobeoordelingen worden maatregelen genomen om de levering van water veilig te stellen. De minimale cyclus van eens in de vier jaar blijft ongewijzigd vanwege de minimale cyclus in het kader van veiligheidsbeleid.

Zeer kleine collectieve watervoorzieningen (minder dan 10 m³ of minder dan 50 personen) zijn in artikel 3, zesde lid van de herziene Drinkwaterrichtlijn vrijgesteld van de daar genoemde verplichtingen. Dit is omgezet in artikel 25 van de Drinkwaterwet en de artikelen 31 en 32 van het Drinkwaterbesluit. De aard en omvang van de kleine collectieve watervoorziening en de aard en omvang van de risico's voor de volksgezondheid zijn bepalend voor de vrijstelling.

De regelgeving ten aanzien van Legionella voldoet al aan de nieuwe voorschriften van artikel 10 van de Drinkwaterrichtlijn. Naar aanleiding van de evaluatie naar regelgeving ten aanzien van Legionella preventie²⁵ wordt de definitie van recreatiewoning gewijzigd, worden in artikel 35 zelfstandige behandelcentra met nachtverblijf als prioritair aangemerkt en worden sauna's prioritair, ook als daar geen bassin aanwezig is en is artikel 36 verduidelijkt. Dit is noodzakelijk voor een volledige omzetting.

Het Europese systeem voor materialen en producten wordt omgezet in de artikelen 19, 20, 20a en 20b van het Drinkwaterbesluit. De beginselen van het bestaande nationale stelsel in de Regeling materialen en chemicaliën drink- en warm tapwater, blijven grotendeels in stand. De grootste wijzigingen ten opzichte van de huidige regelgeving betreffen de invoering van een Europees systeem voor materialen en producten, de organisatie van het Europese beoordelingssysteem en het Europese markttoezicht. De gefaseerd ingevoerde Europese positieve lijsten en Europese methoden voor het testen en beoordelen gaan op grond van het gewijzigde artikel 20 van het Drinkwaterbesluit direct gelden op het moment van het van kracht worden van de desbetreffende verordeningen of andere uitvoeringshandelingen of gedelegeerde handelingen. De betreffende onderdelen van de Regeling materialen en chemicaliën drink- en warm tapwatervoorziening blijven van kracht tot de Europese regels van kracht zijn. De organisatiestructuur van de beoordeling van stoffen en composities, de conformiteitsbeoordeling en de certificering van materialen wijzigen als gevolg van de invoering van het Europees beoordelingssysteem. In verband met de omzetting van de nieuwe systematiek zijn enkele aanpassingen in het Drinkwaterbesluit (delegatiegrondslagen) doorgevoerd om uitwerking bij lagere regeling mogelijk te maken. Op basis hiervan wordt de Regeling materialen en chemicaliën drink- en warm tapwatervoorziening herzien en aangepast. De regels voor behandelingschemicaliën en filtermaterialen zijn in het Drinkwaterbesluit in een apart artikel opgenomen, omdat hiervoor geen Europees systeem van beoordeling en certificering wordt ingevoerd. Het nieuwe artikel 20a bevat een aangepaste delegatiegrondslag voor chemicaliën en filtermaterialen. Er is voor dit onderdeel geen sprake van inhoudelijke wijzigingen.

De wijzigingen van de parameterwaarden voor drinkwater worden omgezet in bijlage A van het Drinkwaterbesluit. Bij de omzetting is waar mogelijk een afweging gemaakt tussen het geen-achteruitgang-principe, de mogelijke consequenties voor de praktijk en eventueel optredende gezondheidsrisico's. In de aangepaste bijlage A, tabel II, bij het Drinkwaterbesluit wordt door middel van een voetnoot aangegeven wanneer de norm in werking treedt en of er is voorzien in een overgangstermijn.

De normen voor nieuwe parameters (bisfenol A, chlooraat, chloriet, gehalogeneerde azijnzuren, microcystine-LR, en uraan) zijn ongewijzigd overgenomen. Voor PFAS is de som-norm overgenomen. Nederland hanteert de in de herziene Drinkwaterrichtlijn opgenomen overgangstermijn van uiterlijk 12 januari 2026.

---

²⁵ Brief van Minister IenW aan de Tweede Kamer d.d. 16 november 2021, IenW/BSK-2021/285318

De versoepelde normering voor antimoon, selenium en boor zijn overgenomen. De normen borgen een hoog veiligheidsniveau waarbij ervan wordt uitgegaan dat drinkwater levenslang veilig kan worden geconsumeerd.

De strengere norm voor chroom 25 µg /L is overgenomen met de genoemde overgangstermijn tot 2036.

De voorgeschreven beheersing van de aanwezigheid van niet-relevante metabolieten van pesticiden in voor menselijk consumptie bestemd water vindt in Nederland plaats door de geldende norm van 1,0 microgram/L voor niet-humaan toxicologisch relevante metabolieten in het Drinkwaterbesluit.

De huidige strengere nationale norm voor *Legionella* van 100 kve/l blijft gehandhaafd.

Het Drinkwaterbesluit bevatte al een norm voor somatische colifagen in tabel 1 Bijlage A van het Drinkwaterbesluit. Hier is alleen een technische aanpassing doorgevoerd, namelijk een verwijzing naar de nieuwe richtsnoer zoals vastgesteld door de ILT. Deze richtsnoer wordt al gehanteerd. Voor lood hanteert Nederland, zoals aangekondigd in de brief 'Acties lood in drinkwater'²⁶, de norm van 5 microgram/L. op in het Drinkwaterbesluit. Voor nieuw te installeren materialen en producten (zoals kranen en leidingen) geldt op grond van de Regeling materialen en chemicaliën drink- en warm tapwatervoorziening al een beoordelingscriterium van 5 microgram/L.

Passende monitoring vindt plaats op de parameters of (verontreinigende) stoffen die op grond van de risicobeoordeling relevant worden geacht. De monitoringsverplichtingen omvatten het gehele watervoorzieningssysteem, van bron tot tap. De door drinkwaterbedrijven facultatief toegepaste risicogebaseerde monitoring wordt voor winningen die meer dan 100 m³ leveren of meer dan 500 personen bedienen verplicht gesteld. In artikel 30 van het Drinkwaterbesluit is nu verduidelijkt dat de monitoring plaatsvindt op basis van een risicobeoordeling. In artikel 14 van het Drinkwaterbesluit is een nieuw lid toegevoegd, waarin voor de monitoring van het water dat als grondstof wordt gebruikt voor de bereiding van drinkwater, het behandelde water of halffabricaat en het geleverde drinkwater een koppeling wordt gelegd met de artikelen 9 en 13 en bijlage II van de herziene Drinkwaterrichtlijn.

De aandachtstoffenlijst is omgezet in het Drinkwaterbesluit (kwaliteit drinkwater) en in het Besluit kwaliteit leefomgeving (kwaliteit bron). De stoffen op de aandachtstoffenlijst zijn onderdeel van een aparte meetverplichting, in aanvulling op de artikelen 8, 9 en 13 van de herziene Drinkwaterrichtlijn. De parameterwaarden die in de Europese aandachtstoffenlijst worden opgenomen hebben de status van richtwaarden en niet van een norm met het karakter van resultaatverplichting. Het regime is vergelijkbaar met dat voor signaleringsparameters in Nederland (art. 25 Drinkwaterbesluit). Dit betekent dat er bij overschrijding van richtwaarden onderzoek moet worden gedaan gevolgd door herstelmaatregelen, tenzij er volgens de toezichthouder geen risico is voor de volksgezondheid. Er gaat bij overschrijding dus niet een inname- of productiestop gelden noch is een ontheffing vereist. Overschrijding van de richtwaarden is een signaal om onderzoek te verrichten en, afhankelijk van de oorzaak en de risico's, passende maatregelen te nemen.

De aanscherpingen van de herziene Drinkwaterrichtlijn bij het verlenen van derogatie (ontheffing) zijn overgenomen in artikel 28 van het Drinkwaterbesluit. Het betreft extra voorwaarden en de beperking van het aantal mogelijkheden tot het aanvragen van een ontheffing van een chemische kwaliteitseis tot ten hoogste twee maal.

De verplichting voor de eigenaar van een drinkwaterbedrijf om consumenten ten minste eenmaal per jaar automatisch in een makkelijk toegankelijke vorm (bijvoorbeeld op facturen of via digitale middelen) informatie over te verstrekken over zaken als de kwaliteit van het water, de prijs per liter en per m³, de door het huishouden verbruikte hoeveelheid, is opgenomen in het nieuwe artikel 26a, van het Drinkwaterbesluit. Voor kleine winningen zijn deze verplichtingen alleen van toepassing indien relevant en uitvoerbaar. Van een zomercamping kan bijvoorbeeld niet worden geëist om de klanten een jaarrekening te sturen.

---

²⁶ Brief Tweede Kamer, d.d. 2 juli 2020, kenmerk 2020-0000376412.

De nieuwe eisen ten aanzien van lekverliezen zijn opgenomen in de artikelen 45a en 53 en bijlage B van het Drinkwaterbesluit en richten zich tot drinkwaterbedrijven. De drinkwaterbedrijven maken al analyses van lekverliezen. In het Drinkwaterbesluit is ook de juridische basis gelegd voor het nemen van maatregelen bij overschrijding van de drempelwaarde, die door de Europese Commissie wordt vastgesteld. In het Drinkwaterbesluit is eveneens een koppeling gelegd met het leveringsplan.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de algemene beschrijving van het stelsel van de openbare drinkwatervoorziening in de bijlage en de artikelsgewijze toelichting.

3.3 Omzetting in het Besluit kwaliteit leefomgeving

De verplichtingen m.b.t. de risicobeoordeling en risicobeheer van de onttrekkingsgebieden voor de onttrekkingspunten in oppervlaktewaterlichamen zijn gericht tot de waterkwaliteitsbeheerders en zijn omgezet via (instructie)regels in het Besluit kwaliteit leefomgeving onder de Omgevingswet (met name een nieuw artikel 3.15a) met waar nodig gedetailleerde uitwerkingsregels in lagere regelgeving (zie hiervoor de transponeringstabel). Vanwege de samenloop met de verplichtingen uit de Kaderrichtlijn water is er (evenals in de herziene Drinkwaterrichtlijn) voor gekozen om hierbij geen gedetailleerde afbakening met de Kaderrichtlijn water verplichtingen aan te brengen, omdat dit naar verwachting zou leiden tot onnodig gedetailleerde (afbakings)regels, met aanzienlijke kans op onvolkomenheden en complicaties voor de uitvoering en handhaving en een tekortschietende omzetting. Aangesloten is bij het systeem van de richtlijn die in algemene bewoordingen verplichtingen die aanvullend zijn ten opzichte van de Kaderrichtlijn water of Grondwaterrichtlijn aanduidt. Dit is door te verwijzen naar de bepalingen van de Drinkwaterrichtlijn vastgelegd in het Besluit kwaliteit leefomgeving. Op deze wijze wordt een juridisch volledige en juiste omzetting bereikt. In overleg met de provincies en waterbeheerders is naar voren gekomen dat er voor de praktijk geen meerwaarde wordt verwacht van meer gedetailleerde regelgeving maar van handreikingen en protocollen die specifiek maken wat er (als onderdeel van de uitvoering van de Kaderrichtlijn waterverplichtingen) ter uitvoering van de herziene Drinkwaterrichtlijn aanvullend moet gebeuren bij de vormgeving en uitvoering van het waterkwaliteitsbeheer.

Artikel 3.15a is ingevoegd in het Besluit kwaliteit leefomgeving, met de opdracht aan de waterkwaliteitsbeheerders en provincies om risicobeoordeling en risicobeheer uit te voeren overeenkomstig de artikelen 8 en 13 van de herziene Drinkwaterrichtlijn. Dit betekent dat provincies en waterbeheerders verantwoordelijk zijn voor de karakterisering van de onttrekkingsgebieden, de monitoring en het nemen van beheersmaatregelen zoals opgenomen in de artikelen 8 en 13 van de herziene Drinkwaterrichtlijn.

Waterbeheerders zijn verantwoordelijk voor de risicobeoordeling en het risicobeheer van onttrekkingsgebieden voor oppervlaktewaterlichamen waarvoor de functie drinkwateronttrekking is aangewezen.

Provincies zijn, op grond van artikel 3.15a van het Besluit kwaliteit leefomgeving, verantwoordelijk voor risicobeoordeling en risicobeheer van onttrekkingsgebieden voor grondwaterlichamen waarvoor de functie drinkwateronttrekking is aangewezen. Zij wijzen grondwaterbeschermingsgebieden aan en nemen maatregelen om de kwaliteit van het grondwater in de aangewezen grondwaterbeschermingsgebieden te beschermen (art. 2.18 van de Omgevingswet). Die aanwijzing vindt plaats in de omgevingsverordening waar ook regels worden gesteld ter bescherming van de grondwaterkwaliteit in deze gebieden.

De betrokken bestuursorganen dragen er zorg voor dat de drinkwaterbedrijven beschikken over de gegevens van de risicobeoordeling, zoals bepaald in artikel 8, vijfde lid, van de richtlijn. Dit is vastgelegd in artikel 3.15a, vierde lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving.

De maatregelen die nodig zijn in het kader van het risicobeheer worden overeenkomstig artikel 4.3, 4.4 of 4.10 van het Besluit kwaliteit leefomgeving opgenomen in waterbeheerprogramma, regionaal waterprogramma of nationaal waterprogramma.

In artikel 11.27 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (monitoring en gegevensverzameling Kaderrichtlijn water) is de vereiste monitoring op grond van de artikelen 8 en 13 van de herziene Drinkwaterrichtlijn toegevoegd; dit werkt door in artikel 10.14b (vaststelling monitoringsprogramma).

Ook zijn de artikelen 11.29 en 11.31 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (nadere eisen monitoring Kaderrichtlijn water; eisen gegevensverstrekking Kaderrichtlijn water) aangevuld met de eisen die voortvloeien uit de artikelen 8 en 13 van de herziene Drinkwaterrichtlijn.

Artikel 11.34 van het Besluit kwaliteit leefomgeving is gewijzigd, waardoor de daarin genoemde gegevensverzamelingsplicht ook de door de artikelen 8 en 13 herziene Drinkwaterrichtlijn vereiste gegevensverzamelingen omvat. Op grond van de Omgevingswet (artikel 16.139) is het mogelijk om nadere regels te stellen aan het format waarin de gegevens worden verstrekt.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de algemene beschrijving van het stelsel van waterkwaliteitsbeheer in de bijlage en de artikelsgewijze toelichting.

4. Beleid, uitvoering, toezicht en handhaving

4.1 Beleidsnota Drinkwater 2021-2026

De implementatie van de herziene Drinkwaterrichtlijn is onderdeel van een samenhangend beleid om de toegang tot veilig drinkwater te garanderen, drinkwaterbronnen te beschermen, zuinig om te gaan met drinkwater en plastic afval te verminderen. De herziene Drinkwaterrichtlijn sluit aan bij bestaande beleidsacties, beleidsprogramma's en instrumenten ter uitvoering van deze doelstellingen.

Het drinkwaterbeleid van het Rijk is neergelegd in de Beleidsnota Drinkwater 2021-2016²⁷. In deze Beleidsnota is de ambitie voor de drinkwatervoorziening benoemd, worden de drinkwateropgaven voor de periode 2021-2026 beschreven en de hoofdkeuzes gemaakt voor het drinkwaterbeleid. De herziene Drinkwaterrichtlijn vormt hiervoor een belangrijk kader.

In de periode 2021 – 2026 wordt meer ingezet op: voldoende drinkwaterbronnen, bewust en zuinig drinkwatergebruik, goede kwaliteit drinkwaterbronnen, drinkwaterbereiding, -kwaliteit en -levering blijvend op orde, en beveiligde en weerbare drinkwatervoorziening.

Het Rijk is systeemverantwoordelijk voor de drinkwatervoorziening en zal, voor een toekomstbestendige drinkwatervoorziening, samenwerken met provincies, waterschappen, gemeenten, drinkwaterbedrijven. Hiertoe introduceert de Beleidsnota Drinkwater een gezamenlijke implementatie- en uitvoeringsagenda. De implementatie- en uitvoeringsagenda is een levend document dat jaarlijks wordt geactualiseerd en politiek-bestuurlijke keuzes rond de drinkwatervoorziening agendeert. De implementatie- en uitvoeringsagenda is ook bedoeld om samen de voortgang van activiteiten en maatregelen die zich richten op de duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening te monitoren.

Een van de acties in de Beleidsnota Drinkwater 2021-2026 betreft de implementatie van de herziene Drinkwaterrichtlijn. De uitvoering van de verplichtingen uit de herziene Drinkwaterrichtlijn sluit aan bij de in de Beleidsnota genoemde ambitie voor de drinkwatervoorziening, de opgaven

---

²⁷ Kamerstukken II 2020/21, 27625, 530.

voor de komende jaren en de hoofdkeuzes voor het drinkwaterbeleid. Ten behoeve van de uitvoering van de verplichtingen uit de herziene Drinkwaterrichtlijn en de daaruit voortvloeiende maatregelen wordt een implementatieprogramma opgesteld. Dit implementatieprogramma wordt een onderdeel van de implementatie- en uitvoeringsagenda van de Beleidsnota Drinkwater.

4.2 Uitvoering

Voor de uitvoering van de verplichtingen uit de herziene Drinkwaterrichtlijn wordt aangesloten bij en voortgebouwd op bestaande werkwijzen en bestuurlijke afspraken. Dit zal verder worden vormgegeven in een implementatieprogramma voor de herziene Drinkwaterrichtlijn, waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de gerelateerde relevante acties uit de Uitvoeringsagenda van de Beleidsnota drinkwater.

Risicobeoordeling en risicobeheer onttrekkingsgebieden

In de Beleidsnota Drinkwater 2021-2026 wordt uitgebreid ingegaan op de kwaliteit en beschikbaarheid van drinkwaterbronnen. Ook in de Drinkwaterrichtlijn is een directe relatie gelegd met de Kaderrichtlijn water om de beschikbaarheid van kwalitatief goede drinkwaterbronnen en de toegang tot veilig drinkwater te waarborgen. Eind 2019 bleek uit een evaluatie ('fitness check') van de Kaderrichtlijn water dat veel lidstaten, waaronder Nederland, de uitvoering van de Kaderrichtlijn water moeten versnellen om op tijd de doelstellingen te behalen. Uiterlijk in 2027 moet Nederland de maatregelen hebben genomen, die ervoor zorgen dat de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn water bereikt kunnen worden. Uit de Staat Drinkwaterbronnen (2020)²⁸ en het daaraan ontleende addendum van de Nationale Analyse Waterkwaliteit (2020)²⁹ blijkt dat de kwaliteit bij veel winningen en innamepunten niet voldoet aan de waterkwaliteitsnorm. Het Nationaal Waterprogramma en de Stroomgebiedsbeheerplannen 2022-2027 bevatten de maatregelen die nodig zijn om de goede toestand van de waterlichamen in 2027 te realiseren. De herziene Drinkwaterrichtlijn verplicht tot risicobeoordeling en risicobeheer van onttrekkingsgebieden ter bescherming van drinkwaterbronnen ten behoeve van een goede drinkwaterkwaliteit. Deze verplichting zal naar verwachting ook bijdragen aan het bereiken van de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn water.

Voor de uitvoering van de risicobeoordeling en het risicobeheer voor onttrekkingsgebieden voor onttrekkingspunten wordt aangesloten bij de bestaande werkwijze en bestuurlijke afspraken tussen alle overheden (Rijk, provincie, waterschap en gemeenten) en de drinkwaterbedrijven, zoals vastgelegd in het Protocol gebiedsdossiers voor drinkwaterwinningen³⁰. In Nederland wordt al voor elke winning voor de openbare drinkwatervoorziening een gebiedsdossier en bijbehorend uitvoeringsprogramma opgesteld. Doelstelling van een gebiedsdossier is de duurzame veiligstelling van de drinkwaterwinning. Hiervan is sprake als voldaan wordt aan de gestelde KRW-doelen voor drinkwaterwinningen (artikel 7 en 8 van de Kaderrichtlijn water) en de drinkwatervoorziening geen gevaar loopt vanwege kwantitatieve problemen. In een studie voor het rapport Staat Drinkwaterbronnen³¹ heeft het RIVM zowel de gebiedsdossiers als het proces geëvalueerd. Daaruit blijkt dat het proces van het uitvoeren van een gezamenlijke risicoanalyse en het gezamenlijk ontwerpen van effectieve risicobeheersmaatregelen op zichzelf al een belangrijk instrument is.

De gebiedsdossiers vormen een belangrijke bestuurlijke en praktische basis voor de uitvoering van de wettelijke taken en verplichtingen, ook ter uitvoering van de herziene Drinkwaterrichtlijn. In een gebiedsdossier worden het onttrekkingsgebied en eventuele beschermingszones gekarakteriseerd en op kaart in beeld gebracht. Het landgebruik en de (geo-)hydrologische

²⁸ Staat Drinkwaterbronnen, I.H. van Driezum et al, RIVM rapport 2020-0179.

²⁹ Nationale Analyse Waterkwaliteit, F. van Gaalen et al, Planbureau voor de Leefomgeving, 30 april 2020.

³⁰ <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/publish/pages/132817/protocol-gebiedsdossiers-drinkwaterwinningen.pdf>.

³¹ Staat Drinkwaterbronnen, I.H. van Driezum et al, RIVM-rapport 2020-0179.

omstandigheden van dat gebied worden beschreven en de risico's voor de winning van drinkwater worden geïdentificeerd. De gebiedsdossiers zijn de basis voor de bijbehorende uitvoeringsprogramma's met beheersmaatregelen. De beheersmaatregelen worden opgenomen in onder meer de water(beheers)plannen op de verschillende schaalniveaus. Met monitoring wordt de effectiviteit van de maatregelen en het behalen van de gestelde doelen geëvalueerd.

Voor industriële onttrekkingen wordt voor het uitvoeren van de risicobeoordeling en het risicobeheer voortgebouwd op de ervaringen met het werken met feitendossiers, waarin de onttrekkingsgebieden worden gekarakteriseerd en de risico's worden geïdentificeerd. De hieruit voortvloeiende beschermingsmaatregelen worden opgenomen in de regionale waterprogramma's.

Kleine collectieve watervoorzieningen hebben een aparte positie in de herziene Drinkwaterrichtlijn. De risicobeoordeling en het risicobeheer voor onttrekkingsgebieden voor kleine collectieve watervoorzieningen worden, voor zover zij niet zijn uitgezonderd, in het kader van het implementatieprogramma voor de herziene Drinkwaterrichtlijn verder vormgegeven. Vanwege het kleinschalige karakter van de winningen zal het opstellen van de risicoanalyses plaatsvinden in nauwe samenwerking tussen de overheid, als kennisdrager van het grondwatersysteem, en de eigenaren van de winningen, als kenners van hun directe omgeving.

De eerste risicobeoordelingen met risicobeheer van onttrekkingsgebieden moeten volgens de richtlijn uiterlijk 2027 gereed zijn. Door het Rijk worden afspraken gemaakt met de waterbeheerders en de provincies over de wijze waarop hier uitvoering aan wordt gegeven.

Voor het identificeren van risico's vindt monitoring plaats in de onttrekkingsgebieden voor onttrekkingspunten. Provincies monitoren het grondwater, Rijkswaterstaat en de waterschappen monitoren het oppervlaktewater, inclusief de bronnen voor water dat onttrokken wordt voor de bereiding van voor menselijke consumptie bestemd water. Op grond van de herziene Drinkwaterrichtlijn moet voor de risicobeoordeling monitoring van het oppervlaktewater en grondwater plaats vinden op de parameters genoemd in bijlage I, delen A en B, en andere drinkwaterrelevante stoffen en verbindingen zoals genoemd in artikel 8. Voor deze monitoring kan worden aangesloten bij het monitoringsprogramma voor de Kaderrichtlijn water, zoals vastgelegd in het Besluit vaststelling monitoringsprogramma kaderrichtlijn water. Het huidige protocol monitoring en toetsing drinkwaterbronnen KRW wordt aangepast, zodat aan de verplichtingen van de herziene Drinkwaterrichtlijn wordt voldaan. De wijze van monitoren van de stoffen uit de Richtlijn prioritaire stoffen³² en de door Nederland aangewezen specifieke verontreinigende stoffen is vastgelegd in het protocol monitoring en toestandsbeoordeling oppervlaktewaterlichamen KRW. De wijze van monitoren van verontreinigende stoffen in het grondwater (bijlage I bij Grondwaterrichtlijn³³) is vastgelegd in het draaiboek monitoring grondwater KRW en het protocol voor toestand- en trendbeoordeling van grondwaterlichamen KRW.

Monitoringinformatie wordt in de praktijk gedeeld door de provincies en waterbeheerders met ILT en drinkwaterbedrijven, dit wordt verplicht op grond van de Drinkwaterrichtlijn. Drinkwaterbedrijven stellen hun monitoringinformatie van de onttrekkingspunten beschikbaar aan provincie, waterbeheerder en ILT. Drinkwaterbedrijven hebben toegang tot de informatie uit de monitoring die wordt verzameld en beschikbaar gesteld door het Informatiehuis Water (samenwerkingsverband van waterbeheerders, provincies en het Rijk). In het protocol gebiedsdossiers is daarnaast vastgelegd dat de betrokken partijen vanuit de eigen verantwoordelijkheid de gewenste informatie aanleveren.

Risicobeoordeling en risicobeheer watervoorzieningssystemen

---

³² Richtlijn 2013/39/EU van het Europees Parlement en de Raad van 12 augustus 2013 tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG en Richtlijn 2008/105/EG wat betreft prioritaire stoffen op het gebied van het waterbeleid (L 226 1).

³³ Richtlijn 2006/118/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand.

De Nederlandse drinkwatersector past, om het drinkwatersysteem veilig te stellen, reeds risicobeoordeling en het risicobeheer toe (preventief beleid, *good manufacturing practice* van de keten 'van bron tot tap' en kwaliteitscontrole). Hiervoor worden diverse instrumenten toegepast zoals: Analyse microbiologische veiligheid drinkwater (AMVD), het opstellen van een leveringsplan en verstoringsrisicoanalyse, risicogestuurd monitoren en bijdragen aan hierboven genoemde gebiedsdossiers. Dit is in lijn met de herziene Drinkwaterrichtlijn en de WHO-richtlijnen voor Water Safety Planning. Uit een studie van het RIVM³⁴ blijkt dat de risicobeoordelingen en risicobeheer door de drinkwatersector veelal op vergelijkbare manier worden uitgevoerd. Eventuele verschillen ontstaan door de variatie in systemen, bijvoorbeeld door het type bron (oppervlaktewater of grondwater).

In de komende periode werken het Rijk en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) in samenwerking met de drinkwatersector aan uniformering van risicobeoordeling en risicobeheer en aan integraal risicomanagement voor het gehele watervoorzieningssysteem van bron tot levering. In het kwaliteitsmanagement, monitoring, de verstoringsrisicoanalyse en het leveringsplan komen al veel elementen van risicobeoordeling en risicobeheer terug. De integrale aanpak wordt doorontwikkeld voor het gehele systeem van bron tot levering, inclusief een koppeling met: assetmanagement, kwaliteit van het distributiesysteem (waaronder lekverliezen), risicoanalyse/risicobeheersing van de effecten van klimaatverandering (zoals stresstesten en opwarming van leidingsystemen). Ook wordt gewerkt aan de verbetering van leveringsplannen. Deze acties zijn genoemd in de nieuwe Beleidsnota Drinkwater (2021-2026).

Collectieve watervoorzieningen vallen niet onder verantwoordelijkheid van de drinkwaterbedrijven; eigenaren van collectieve watervoorzieningen zijn zelf verantwoordelijk. In Nederland gaat het volgens gegevens van de ILT om circa 480 collectieve watervoorzieningen voor water bestemd voor menselijke consumptie. Er wordt door het Rijk een maatwerkgerichte aanpak voor risicobeoordeling en risicobeheer van kleine collectieve watervoorzieningen ontwikkeld. Deze actie is genoemd in de Beleidsnota Drinkwater (2021 -2026). Kleine collectieve watervoorzieningen (tussen 10 m³ – 100 m³ of 50 – 500 personen) kunnen worden uitgezonderd van het opstellen van een risicobeoordeling voor watervoorzieningssystemen op grond van artikel 9, zesde lid. Er wordt een afwegingskader ontwikkeld voor het uitzonderen van kleine collectieve watervoorzieningen.

De eerste risicobeoordelingen met risicobeheer van watervoorzieningssystemen moeten uiterlijk 2029 gereed zijn. Door het Rijk worden afspraken gemaakt met de drinkwaterproducenten over de wijze waarop hier uitvoering aan wordt gegeven.

Volgens de voorschriften van de herziene Drinkwaterrichtlijn zal op basis van het resultaat van de risicobeoordeling van het watervoorzieningssysteem de lijst van bij de monitoring in aanmerking genomen parameters uitgebreid en/of de bemonsteringsfrequenties verhoogd worden wanneer dat noodzakelijk is om de drinkwaterkwaliteit te beschermen. Als de risicobeoordeling daar aanleiding toe geeft mag de lijst van bij de monitoring in aanmerking genomen parameters ook worden beperkt en mogen de bemonsteringsfrequenties worden verlaagd als aan de voorwaarden zoals genomen in de bijlage bij de richtlijn wordt voldaan. Het richtsnoer dat de drinkwaterbedrijven hiervoor hanteren zal worden geëvalueerd. Zoals ook genoemd in de Beleidsnota Drinkwater zal het RIVM in opdracht van het ministerie van IenW op basis van de monitoringsprogramma's (indicatieve) drinkwaterrichtwaarden gaan afleiden voor een selectie van niet-genormeerde stoffen.

Zeer kleine collectieve watervoorzieningen, die zijn uitgezonderd van de risicobeoordeling, moeten het standaard monitoringprogramma uitvoeren. Dit monitoringprogramma kent in Bijlage II, deel B, van de herziene Drinkwaterrichtlijn enige flexibiliteit om de frequentie van bemonstering aan te passen aan de leveringsspecifieke situatie. Wanneer kleine collectieve watervoorzieningen (tussen 10 m³ – 100 m³ of 50 – 500 personen) worden uitgezonderd van het opstellen van een

---

³⁴ Risicoanalyse en risicomanagement van drinkwaterproductie in Nederland, H. H. J. L van den Berg et. al., RIVM 2017, rapportnummer 2017-0036.

risicobeoordeling voor watervoorzieningsystemen op grond van artikel 9, zesde lid, zijn de monitoringverplichtingen van artikel 9 en artikel 13 van de herziene Drinkwaterrichtlijn van toepassing. Ook voor deze winningen geldt dan enige flexibiliteit om de frequentie van bemonstering aan te passen aan de leveringsspecifieke situatie.

Risicobeoordeling en risicobeheer huishoudelijke leidingnetten

De verplichtingen inzake risicobeoordeling en risicobeheer van huishoudelijke leidingnetten (collectieve leidingnetten en woninginstallaties) richten zich vooral op de probleemgebieden *Legionella* en lood. Bij de aanpak voor *Legionella* en lood is het gebruik van goedgekeurde materialen een belangrijke maatregel.

Voor *Legionella* geldt al langere tijd specifieke regelgeving voor de zogeheten prioritare locaties, zoals ziekenhuizen, hotels en kampeerterrainen. Naar aanleiding van de evaluatie van regelgeving ten aanzien van *Legionella* preventie³⁵ is de definitie van recreatiewoning gewijzigd, worden zelfstandige behandelcentra met nachtverblijf als prioritair aangemerkt en worden sauna's prioritair, ook als daar geen bassin aanwezig is.

In Nederland wordt voor de uitvoering van de voorschriften ten aanzien van lood in binneninstallaties aangesloten bij het plan van aanpak, zoals beschreven in de brieven 'Loodinname via kraanwater'³⁶ en 'Acties lood in drinkwater'³⁷ die respectievelijk in november 2019 en juli 2020 naar de Tweede Kamer zijn gestuurd. In het actieprogramma Lood in drinkwater zijn diverse acties benoemd, die aansluiten bij de implementatie van artikel 10 van de herziene Drinkwaterrichtlijn. Verdere uitwerking vindt plaats in het kader van het Actieprogramma lood in drinkwater (zie TK-brief 'Acties lood in drinkwater'), waarvoor het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de regie voert. Met de wijziging van het Drinkwaterbesluit wordt zoals aangekondigd in de brief van 2 juli 2020 aan de Tweede Kamer³⁸ de aanscherping van de loodnorm in Nederland versneld ingevoerd. Aanwijzing en regulering van loden leidingen in kindlocaties vindt plaats in de bouwregelgeving (BZK). Over de monitoring en rapportage worden binnen het implementatieprogramma voor de herziene Drinkwaterrichtlijn nadere afspraken gemaakt.

Aandachtstoffenlijst

In 2022 stelt de Europese Commissie een aandachtstoffenlijst vast, inclusief een meetverplichting en richtwaarden. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat draagt zorg voor de inbreng van Nederlandse kennis bij de uitwerking van de aandachtstoffenlijst. De eerste aandachtstoffenlijst bevat alleen de stoffen die in dit verband al genoemd zijn in de herziene Drinkwaterrichtlijn. Daarna wordt door de Europese Commissie een traject opgezet met een methodiek voor het opnemen of schrappen van stoffen op de aandachtstoffenlijst. De meetverplichtingen van stoffen op de aandachtstoffenlijst beperkt zich niet tot de bronnen maar richt zich ook op de kwaliteit na zuivering, en op het distributienetwerk, afhankelijk van de oorzaak van de aanwezigheid van de stof. Over de wijze van monitoring worden door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat nadere afspraken gemaakt met waterbeheerders, provincies en drinkwaterproducenten.

Minimumvereisten voor materialen, behandelingschemicaliën en filtermaterialen

De nieuwe voorschriften ten aanzien van materialen en producten zijn gebaseerd op de systematiek in Nederland en die van het samenwerkingsverband tussen vijf lidstaten (Nederland, Frankrijk, Duitsland, Verenigd Koninkrijk en Denemarken – de 4MSi). Er zijn verschillende uitvoerings- en gedelegeerde handelingen van de Europese Commissie voorzien met een nadere uitwerking van voorschriften. Deze worden uiterlijk op 12 januari 2024 en 12 januari 2025

³⁵ Brief van Minister IenW aan de Tweede Kamer d.d. 16 november 2021, IenW/BSK-2021/285318.

³⁶ Kamerstukken II 2019/20, 27 625 en 32 793, nr. 486.

³⁷ Kamerstukken II 2019/20, 27 625, nr. 506.

³⁸ Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 27 625, nr. 506

vastgesteld. Tot die tijd blijft het nationale systeem en regelgeving van kracht. Omdat een Europees systeem wordt ingevoerd zal het nationale systeem voor de beoordeling en certificering in Nederland moeten worden omgezet naar een Europees systeem. Hiervoor zal de Regeling materialen en chemicaliën drink- en warm-tapwatervoorziening en de organisatie aangepast worden. Deze acties worden opgenomen in het implementatieprogramma. Daarnaast zal het Rijk de verplichtingen die voortvloeien uit Markt Verordening (EU) 2019/1020 verder uitwerken en het markttoezicht beleggen.

Ongewijzigd blijft dat alleen materialen en producten die in contact komen met drinkwater (zoals kranen en distributieleidingen) mogen worden toegepast in drinkwaterinstallaties die zijn beoordeeld en gecertificeerd, zodat duidelijk is dat wordt voldaan aan de hygiënische vereisten. Dit geldt voor het hele watervoorzieningssysteem van inname tot en met de tap. Alleen goedgekeurde en gecertificeerde producten mogen worden toegepast. Via de Drinkwaterregelgeving en de Bouwregelgeving blijft dit van toepassing op respectievelijk installaties buiten gebouwen en binnen gebouwen. Vooralsnog betreft dit producten die voldoen aan de Regeling materialen en chemicaliën drink- en warmtapwatervoorziening herkenbaar aan het Kiwa-Watermark of certificaten die gelijkwaardig zijn verklaard. Wanneer de Europese eisen van kracht zijn betreft dit voor producten die onder het Europese systeem vallen, producten met een duidelijk te onderscheiden Europees keurmerk.

Voorkomen van lekverliezen

Het voorkomen van lekverliezen is een onderdeel van de integrale aanpak risicobeoordeling en risicobeheer van inname tot punt van levering. Een goede staat van het leidingnetwerk is van belang voor de leveringszekerheid van veilig drinkwater. Drinkwaterbedrijven werken aan het toepassen van circulariteit in de drinkwatervoorziening (productie en distributie) en het gebruik van drinkwater. Het voorkomen van lekverliezen is een belangrijk item. Lekkages betekenen verlies van drinkwater, hogere kosten en risico's voor verontreiniging van het drinkwater. Onder andere door meer droogte stijgt het lekverlies.

Rapportage van lekverliezen is in Nederland al een wettelijk verplicht onderdeel van de prestatievergelijking zoals opgenomen in het Drinkwaterbesluit. De prestatievergelijking is een benchmark, met als doel het steeds verbeteren van prestaties door drinkwaterbedrijven. Op dit moment wordt voor een indicatie van het lek- en spuilverlies gebruik gemaakt van de indicator "niet in rekening gebracht gebruik (NIRG)". In Nederland is volgens deze methode het lekverlies ongeveer 5% van het geleverde water. Dit is heel laag. Lidstaten mogen bij de eerste rapportage kiezen welke methode zij toepassen, de ILI-meetmethode (Infrastructural Leakage Index) of een andere geschikte methode. Door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat wordt in overleg met ILT met de drinkwaterbedrijven afgesproken welke methode gebruikt gaat worden voor het bepalen en rapporteren van lekverliezen. Ook worden afspraken gemaakt over de rapportage aan de EC.

Toegang tot drinkwater

De nieuwe voorschriften in de richtlijn betreffen uitvoeringsvoorschriften. De herziene Drinkwaterrichtlijn richtlijn heeft vooralsnog niet geleid tot aanpassing van de regelgeving.

Het recht op toegang tot drinkwater is in Nederland wettelijk geregeld via een aansluit- en leveringsplicht in de Drinkwaterwet. Bijna alle huishoudens in Nederland zijn aangesloten op het openbare drinkwaternet tegen een tarief dat de werkelijke kosten dekt en niet discrimineert. Nederland kent een zorgvuldig afsluitbeleid met waarborgen voor (kwetsbare) consumenten en ondersteunend sociaal beleid. Dit is vastgelegd in de Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van drinkwater. Ten behoeve van de implementatie van de herziene Drinkwaterrichtlijn zal het Rijk de toegang tot drinkwater analyseren, met speciale aandacht voor kwetsbare groepen. Mede op basis van deze analyse bepaalt het Rijk of en welke aanvullende maatregelen nodig of wenselijk zijn.

De herziene Drinkwaterrichtlijn verplicht lidstaten ook tot het plaatsen van openbare tappunten. In Nederland is het plaatsen van openbare tappunten al onderdeel van het beleid, zowel om plastic afval te reduceren als om kinderen te stimuleren water te drinken in plaats van gezoete drank. Zo worden in het kader van het Nationaal Preventieakkoord van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport door middel van een subsidieregeling scholen gestimuleerd om in totaal circa duizend extra watertappunten te plaatsen op schoolpleinen en in scholen. Ook wordt door gemeenten zorggedragen voor tappunten op openbare verblijfslocaties en terreinen en door de NS op stations. Het Rijk gaat verkennen of aanscherping van het beleid en aanvullende maatregelen nodig of wenselijk zijn.

Consumentenvoorlichting

In de Beleidsnota Drinkwater is een aantal acties opgenomen dat zich richt op de communicatie rond bewust en zuinig gebruik van drinkwater. Het Rijk gaat samen met de drinkwatersector en provincies de communicatie over zuinig en bewust drinkwatergebruik intensiveren en verbeteren. Hierbij worden de verplichtingen van de herziene Drinkwaterrichtlijn betrokken. Daarnaast heeft het Rijk, in samenwerking met medeoverheden, de drinkwatersector en belanghebbenden in 2021 een verkenning uitgevoerd naar mogelijke, effectieve instrumenten en maatregelen voor drinkwaterbesparing bij huishoudens. Op basis van de verkenning naar maatregelen voor bewust en zuinig en bewust drinkwatergebruik maakt het Rijk in 2022 afspraken met betrokken partijen over een realistische doelstelling, de inzet van instrumenten en maatregelen om deze doelstelling te realiseren en over de monitoring van het drinkwaterverbruik en de voortgang van maatregelen.

De drinkwaterbedrijven informeren hun consumenten op diverse manieren. Binnen het implementatieprogramma voor de herziene Drinkwaterrichtlijn wordt door het ministerie van IenW in overleg met de drinkwaterbedrijven nagegaan of alle informatieverplichtingen uit de herziene Drinkwaterrichtlijn hiermee in de uitvoering voldoende zijn ingevuld en of uniformering nodig is.

De invulling van de informatieplicht voor consumenten van kleine collectieve winningen wordt verder uitgewerkt. Niet iedere informatieverplichting is even relevant of uitvoerbaar voor de consumenten van deze kleine collectieve watervoorzieningen (bijv. een jaaroverzicht bij verblijf van één of enkele weken op een camping); hier zal in overleg met de toezichthouder uitvoering aan worden gegeven door maatwerk.

Rapportage ten behoeve van toezicht op implementatie

Over de rapportage van de genomen maatregelen om de toegang tot het gebruik van voor menselijke consumptie bestemd water te bevorderen en over het deel van de bevolking dat toegang heeft tot drinkwater (zesjaarlijks, eerste keer uiterlijk 12 januari 2029) worden uitvoeringsafspraken gemaakt met relevante ministeries en betrokken partijen.

Over de rapportage van de risicobeoordeling en risicobeheer van de onttrekkingsgebieden, monitoring en maatregelen worden door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat afspraken gemaakt met de provincies en waterbeheerders (zesjaarlijks, eerste keer uiterlijk 12 juli 2027). Om te voorkomen dat overlap ontstaat bij het verstrekken van gegevens over onttrekkingsgebieden met de gegevensverstrekking op grond van de Kaderrichtlijn water zal gekeken worden of de verdeling zoals opgenomen in het Protocol Gebiedsdossiers moet worden aangepast. De voor de collectieve watervoorziening ontwikkelde aanpak op basis van het Protocol werkt door in de informatieverstrekking aan de Europese Commissie.

Voor rapportageverplichting ten aanzien van de risicobeoordeling, bemonstering en maatregelen (inclusief de voortgang van het verwijderen van (componenten van) loden leidingen) van huishoudelijke leidingnetten worden uitvoeringsafspraken gemaakt in het kader van Acties lood in drinkwater (zes jaarlijks, eerste keer uiterlijk 12 januari 2029).

De monitoringsresultaten van overschrijding van vastgestelde parameters met herstelmaatregelen (jaarlijks) worden momenteel bijgehouden door het RIVM en ILT. Deze worden aangepast aan de verplichtingen uit de herziene Drinkwaterrichtlijn. Voor het bijhouden van incidenten, die langer

dan tien dagen duurden en ten minste 1000 mensen hebben getroffen en voor het bijhouden van de toegestane afwijkingen (jaarlijks) worden afspraken gemaakt door het Rijk onder het implementatieprogramma voor de herziene Drinkwaterrichtlijn.

Voor alle onderdelen geldt dat mogelijk de Europese Commissie uitvoeringshandelingen vaststelt over het format voor en detaillering van de te verstrekken informatie.

4.3 Toezicht en handhaving

Drinkwaterwet

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) ziet toe op de naleving van de Drinkwaterwet en de daarop gebaseerde wet- en regelgeving. In het kader van de herziene Drinkwaterrichtlijn gaat het (onder andere) om de verplichtingen van de drinkwaterbedrijven en de collectieve watervoorzieningen die als gevolg daarvan in het Drinkwaterbesluit zijn omgezet.

Waterbeheer

Provincies en waterbeheerders (Rijk en waterschappen) voeren de risicobeoordeling van de onttrekkingsgebieden voor onttrekkingspunten vanuit grond- en oppervlaktewaterlichamen uit en nemen maatregelen ten behoeve van het risicobeheer op in de waterprogramma's (stroomgebiedbeheersprogramma, waterprogramma en regionale waterprogramma's). Zij hebben ook een (eerstelijns) toezichthoudende taak op activiteiten in deze gebieden zoals lozingen en zijn tevens belast met de verdere handhaving.

Interbestuurlijk toezicht

Mocht het geval zich voordoen dat bestuursorganen instructieregels of instructies niet naleven, dan zijn aanwijzingen met indien nodig indeplaatsstelling mogelijk door het naast hogere gezag en, indien het om nationale belangen of de implementatie van internationale verplichtingen gaat, is dit de minister van Infrastructuur en Waterstaat.

Daarnaast kan het generieke instrumentarium voor interbestuurlijk toezicht worden ingezet (schorsing en vernietiging, indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing) uit de Gemeentewet, de Waterschapswet en de Provinciewet. De provincies zijn bestuurlijk toezichthouder voor de waterschappen en de ILT is toezichthouder voor de provincies en Rijkswaterstaat.

Het Rijk heeft de mogelijkheid om, indien dat noodzakelijk wordt geacht, de naleving van de herziene Drinkwaterrichtlijn te bevorderen door gebruik te maken van de bevoegdheid van de verantwoordelijk Minister om een aanwijzing te geven aan een decentrale overheid op grond van de Wet Naleving Europese regelgeving publieke entiteiten (Wet NERpe).

5 Omzetting in overige regelgeving

5.1 Omzetting in lagere regelgeving

De bepalingen van dit wijzigingsbesluit, die het Drinkwaterbesluit³⁹ en het Besluit kwaliteit leefomgeving⁴⁰ aanvullen of wijzigen, worden verder uitgewerkt in de Drinkwaterregeling, de Regeling materialen en chemicaliën drink- en warm tapwatervoorziening, de Regeling legionellapreventie in drinkwater en warm tapwater en de uitvoeringsregelgeving onder de Omgevingswet.

Drinkwaterregeling

In de Drinkwaterregeling worden eisen gesteld aan monitoring en worden de analysevoorschriften verder uitgewerkt. In deze regeling worden eveneens regels opgenomen met betrekking tot de gegevensverzameling en de rapportage door drinkwaterproducenten, zoals een bewaartermijn van 10 jaar.

Regeling materialen en chemicaliën drink- en warm tapwatervoorziening

De Regeling materialen en chemicaliën drink- en warm tapwatervoorziening zal worden aangepast aan de herziene Drinkwaterrichtlijn, recente beleidsontwikkelingen en de stand der techniek. Daarnaast krijgt de regeling een transparantere structuur en wordt een duidelijke scheiding aangebracht tussen het traject van beoordeling en het traject van certificering.

Regeling legionellapreventie in drinkwater en warm tapwater

De Regeling legionellapreventie in drinkwater en warm tapwater wordt aangepast aan de herziene Drinkwaterrichtlijn, waarbij de resultaten van het in 2021 uitgevoerd een evaluatieonderzoek worden meegenomen.

Omgevingsregeling

Met het oog op de uitvoering kunnen in de lagere regelgeving waar nodig specifieke regels worden opgenomen voor de waterbeheerders, zoals met betrekking tot risicobeoordeling, risicobeheer, monitoring, gegevensverzameling en rapportage.

5.2 Omzetting in andere regelgeving

Bouwregelgeving

De omzetting van uit de herziene Drinkwaterrichtlijn volgende verplichtingen die leiden tot bouwkundige maatregelen binnen bouwwerken en bijbehorende bouwwerkpercelen, zoals het verbieden (nieuwbouw) of vervangen (bestaande bouw) van loodhoudende leidingen in collectieve leidingnetten of woninginstallaties, vinden plaats via de bouwregelgeving in de Omgevingswet en het Besluit bouwwerken leefomgeving, waarvoor de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties primair verantwoordelijk is.

Op grond van de huidige bouwregelgeving geldt al dat voor binneninstallaties alleen beoordeelde en gecertificeerde producten (zoals kranen en leidingen) volgens de Regeling materialen en chemicaliën drink- en warmtapwatervoorziening toegepast mogen worden. Dit zijn materialen en producten met een Kiwa Watermark (of gelijkwaardig beoordeeld) toegepast worden. Installateurs moeten deze nationale producteisen voor binnenhuisinstallaties naleven en de gemeenten zien

---

³⁹ Besluit van 23 mei 2011, houdende bepalingen inzake de productie en distributie van drinkwater en de organisatie van de openbare drinkwatervoorziening (Drinkwaterbesluit)

⁴⁰ (Besluit van 3 juli 2018, houdende regels over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en de uitoefening van taken en bevoegdheden (Besluit kwaliteit leefomgeving), Stb. 2018, 292.

hierop toe. Wanneer de Europese eisen van kracht zijn betreft dit producten met een duidelijk te onderscheiden Europees keurmerk. Zie ook onder hoofdstuk 4.1 en 4.2.

Levensmiddelenwetgeving

De omzetting van uit de herziene Drinkwaterrichtlijn volgende verplichtingen voor water dat wordt gebruikt voor de productie van voedsel valt onder de levensmiddelenwetgeving waarvoor de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport primair verantwoordelijk is en wordt, voor zover nodig, via die wetgeving omgezet. Het betreft verpakt water (mineraalwater, bronwater of ander water) en water dat als proceswater of ingrediënt wordt gebruikt voor de productie van eet- en drinkwaren.

Het water voor gebruik bij de vervaardiging, de bereiding of de behandeling van levensmiddelen, moet in aan de herziene Drinkwaterrichtlijn voldoen tot aan het punt waar aan de parameterwaarden moet worden voldaan, namelijk de kraan. Na dat punt wordt het water als levensmiddel beschouwd indien het bestemd is of redelijkerwijze kan worden aangenomen dat het bestemd is om door de mens te worden geconsumeerd, overeenkomstig de Algemene Levensmiddelen Verordening⁴¹. Deze uitzondering bestond ook al onder richtlijn 98/83/EG.

Voor de eigen winningen van voedingsmiddelenbedrijven houdt de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) toezicht op de kwaliteit van het drinkwater dat wordt gebruikt in de voedingsmiddelensector. In bepaalde gevallen hoeft water dat in het productieproces van voedingsmiddelenbedrijven wordt gebruikt, niet van drinkwaterkwaliteit te zijn, als ten genoegen van de NVWA is aangetoond, dat dit de voedselveiligheid niet in gevaar brengt. Dit is anders als het gewonnen drinkwater ook ter beschikking wordt gesteld aan derden binnen (bijvoorbeeld medewerkers) of buiten het bedrijf; in dat geval is de winning tevens een collectieve watervoorziening en staat daarmee onder direct toezicht van de ILT.

---

⁴¹ Verordening (EG) Nr 178/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2002 tot vaststelling van de algemene beginselen en voorschriften van de levensmiddelenwetgeving, tot oprichting van een Europese Autoriteit voor voedselveiligheid en tot vaststelling van procedures voor voedselveiligheidsaangelegenheden (PB L 31/1).

6 Verhouding herziene Drinkwaterrichtlijn tot andere EU-regelgeving

In andere Europese richtlijnen en verordeningen worden aspecten geregeld, die van invloed zijn op de drinkwaterkwaliteit en het waterbeheer of die een aanvulling vormen op de bepalingen van de herziene Drinkwaterrichtlijn. Deze verordeningen en richtlijnen en de verhouding tot de herziene Drinkwaterrichtlijn worden hieronder kort toegelicht.

Mineraalwater richtlijn 2009/54/EG

Richtlijn 2009/54/EG⁴² heeft betrekking op water, gewonnen uit de bodem van een lidstaat, dat door de verantwoordelijke autoriteit van die staat wordt erkend als natuurlijk mineraalwater dat voldoet aan het bepaalde in bijlage I, deel I. De herziene Drinkwaterrichtlijn is niet van toepassing op natuurlijk mineraal water, zoals bedoeld in richtlijn 2009/54/EG.

Geneesmiddelen richtlijn 2001/83/EG

Richtlijn 2001/83/EG⁴³ bevat regels op het gebied van de productie, distributie en gebruik van geneesmiddelen. De herziene Drinkwaterrichtlijn is niet van toepassing op water dat een geneesmiddel is in de zin van richtlijn 2001/83/EG.

Kaderverordening veiligheid voedselcontactmaterialen (EG) nr. 1935/2004

Verordening (EG) nr. 1935/2004⁴⁴ geeft waarborgen voor materialen en voorwerpen bestemd om rechtstreeks of indirect met levensmiddelen in contact te komen en legt de basis voor het bereiken van een hoog niveau van bescherming van de gezondheid van de mens en van de belangen van de consument.

De Europese positieve lijst van uitgangsstoffen voor organische materialen voor contact met drinkwater houdt rekening met de lijsten die de Commissie heeft opgesteld en beheert overeenkomstig artikel 5 van deze verordening.

Levensmiddelenverpakking Verordening (EG) nr. 1935/2004.

Verordening (EG) nr. 1935/2004⁴⁵ geeft waarborgen voor materialen en voorwerpen bestemd om rechtstreeks of indirect met levensmiddelen in contact te komen, en legt de basis voor het bereiken van een hoog niveau van bescherming van de gezondheid van de mens en van de belangen van de consument.

De Europese positieve lijst van uitgangsstoffen voor organische materialen houdt rekening met de lijst die de Commissie heeft opgesteld en beheert overeenkomstig artikel 5 van deze verordening.

Kaderrichtlijn water 2000/60/EG

Richtlijn 2000/60/EG⁴⁶ geeft een kader voor de bescherming van oppervlaktewater, overgangswater, kustwateren en grondwater. De richtlijn heeft onder meer ten doel het bevorderen van duurzaam gebruik van water door het beschermen van de beschikbare waterbronnen op lange termijn en draagt zodoende bij aan de beschikbaarheid van voldoende oppervlaktewater en grondwater van goede kwaliteit voor een duurzaam, evenwichtig en billijk gebruik van water.

---

⁴² Richtlijn 2009/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 betreffende de exploitatie en het in de handel brengen van natuurlijk mineraalwater (Herschikking) (L 164/45).

⁴³ Richtlijn 2001/83/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 november 2001 tot vaststelling van een communautair wetboek betreffende geneesmiddelen voor menselijk gebruik (L 311/67).

⁴⁴ Verordening (EG) nr. 1935/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 27 oktober 2004 inzake materialen en voorwerpen bestemd om met levensmiddelen in contact te komen en houdende intrekking van de Richtlijnen 80/590/EEG en 89/109/EEG (L 338/4).

⁴⁵ Verordening (EG) nr. 1935/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 27 oktober 2004 inzake materialen en voorwerpen bestemd om met levensmiddelen in contact te komen en houdende intrekking van de Richtlijnen 80/590/EEG en 89/109/EEG (L 338/4).

⁴⁶ Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (L 327/1).

De herziene Drinkwaterrichtlijn legt een relatie met de Kaderrichtlijn water. De risicogebaseerde benadering uit de artikelen 7, 8 en 9, die het hele watervoorzieningssysteem bestrijkt, moet mede berusten op de reeds verworven kennis en op de maatregelen die zijn uitgevoerd in het kader van Richtlijn 2000/60/EG en moet rekening houden met de gevolgen van de klimaatverandering voor de watervoorraden.

De artikelen 6, 7 en 8 van de Kaderrichtlijn water bevatten voorschriften om de waterlichamen die voor de onttrekking van drinkwater worden gebruikt, aan te wijzen als beschermde gebieden en te monitoren. Op grond van artikel 11 van de Kaderrichtlijn water zijn de lidstaten verplicht om maatregelenprogramma's op te stellen, met inbegrip van maatregelen ter bescherming van de onttrekkingsgebieden voor drinkwater. De herziene Drinkwaterrichtlijn bevat voor het waterkwaliteitsbeheer een aanvulling op deze artikelen. Op basis van de risicobeoordeling van artikel 8 en op basis van de voorschriften op grond van de herziene Drinkwaterrichtlijn dient, waar nodig, aanvullende monitoring plaats te vinden en maatregelen te worden genomen. Waar passend worden de aanvullingen opgenomen in de maatregelenprogramma's en monitoringsprogramma's op grond van de Kaderrichtlijn Water.

Grondwaterrichtlijn 2006/118/EG

Richtlijn 2006/118/EG⁴⁷ geeft specifieke maatregelen ter voorkoming en beheersing van grondwaterverontreiniging in de vorm van criteria voor de beoordeling van de goede chemische toestand van het grondwater en criteria voor het vaststellen van significante en aanhoudende stijgende trends en de omkering daarvan, en voor het bepalen van de beginpunten voor omkeringen in trends.

Voor de in artikel 13 van op grond van herziene Drinkwaterrichtlijn genoemde passende monitoring op relevante verontreinigende stoffen in grondwater, wordt mede gebruik gemaakt van de stoffenlijst uit bijlage I van de grondwaterrichtlijn.

Richtlijn prioritaire stoffen 2008/105/EG

Richtlijn 2008/105/EG⁴⁸ bevat met het oog op het bereiken van een goede chemische toestand van het oppervlaktewater milieukwaliteitsnormen (MKN) voor prioritaire stoffen en bepaalde andere verontreinigende stoffen.

Voor de in artikel 13 van op grond van herziene Drinkwaterrichtlijn genoemde passende monitoring op relevante verontreinigende stoffen in grondwater, wordt mede gebruik gemaakt van de stoffenlijst uit bijlage I van de richtlijn prioritaire stoffen.

Richtlijn Inspire 2007/2/EG

Richtlijn 2007/2/EG⁴⁹ bevat algemene regels voor de oprichting van een infrastructuur voor ruimtelijke informatie in de Gemeenschap (Inspire genaamd). Inspire is bedoeld ter ondersteuning van het communautaire milieubeleid en beleidsmaatregelen dan wel activiteiten die van invloed kunnen zijn op het milieu. Inspire bouwt voort op de infrastructuren voor ruimtelijke informatie die door de lidstaten zijn opgericht en door hen worden beheerd. De herziene Drinkwaterrichtlijn moet gezien worden als een aanvulling op de richtlijn 2007/2/EG.

Richtlijn inzake milieu-informatie 2003/4/EG

Richtlijn 2003/4/EG⁵⁰ brengt het gemeenschapsrecht in overeenstemming met het VN/ECE-Verdrag inzake toegang tot informatie, inspraak voor de bevolking en mogelijkheid van verhaal in

---

⁴⁷ Richtlijn 2006/118/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand (L 372/19).

⁴⁸ Richtlijn 2008/105/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid tot wijziging en vervolgens intrekking van de Richtlijnen 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG en 86/280/EEG van de Raad, en tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG (L 348/84).

⁴⁹ Richtlijn 2007/2/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2007 tot oprichting van een infrastructuur voor ruimtelijke informatie in de Gemeenschap (Inspire) (L 101/1).

⁵⁰ Richtlijn 2003/4/EG van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2003 inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie en tot intrekking van Richtlijn 90/313/EEG van de Raad (L 041/26).

milieuzaken ("het Verdrag van Aarhus") en regelt de toegang tot milieu-informatie. De richtlijn bevat een actieve verplichting voor overheden, om milieu-informatie waarover zij beschikken of die voor hen wordt beheerd, uit eigen beweging geleidelijk openbaar te maken (actieve openbaarheid). De milieu-informatie moet geordend worden met het oog op een systematische en actieve verspreiding, met name door middel van computertelecommunicatie en/of elektronische technologie wanneer deze voorhanden is. Daarnaast regelt de richtlijn de toegang tot milieu-informatie op verzoek (passieve openbaarheid). In richtlijn 2003/4/EG wordt een uitzondering gemaakt. Een verzoek om informatie kan, om redenen genoemd in de richtlijn, geheel of gedeeltelijk worden geweigerd, bijvoorbeeld als de openbaarmaking afbreuk doet aan de openbare veiligheid. De herziene Drinkwaterrichtlijn moet gezien worden als een aanvulling op de richtlijn inzake milieu-informatie.

Bouwproducten Verordening (EU) nr. 305/2011

Verordening (EU) nr. 305/2011⁵¹ bepaalt de voorwaarden voor het in de handel brengen of aanbieden van bouwproducten, door geharmoniseerde voorschriften vast te stellen voor de wijze waarop de prestaties van bouwproducten met betrekking tot hun essentiële kenmerken worden uitgedrukt, en voor het gebruik van de CE-markering op die producten.

Het in bijlage V bij deze verordening opgenomen Systeem 1+ voor beoordeling en verificatie van de prestatiebestendigheid wordt als uitgangspunt genomen om een geschikte conformiteitsbeoordelingsprocedure vast te stellen voor de beoordeling en certificering van producten die in contact komen met drinkwater en die in de handel worden gebracht, ten aanzien van de gezondheidskundige eisen volgens artikel 11 en 12 van de Drinkwaterrichtlijn.

Normalisatie Verordening (EU) nr. 1025/2012

Verordening (EU) nr. 1025/2012⁵² stelt regels vast voor onder andere de samenwerking tussen de Europese normalisatieorganisaties en de nationale normalisatie-instellingen, de lidstaten en de Commissie, voor de opstelling van Europese normen en Europese normalisatieproducten, de financiering van Europese normalisatie en de deelname van de belanghebbenden aan Europese normalisatie. De Europese norm voor het uniform testen en beoordelen van producten die met voor menselijke consumptie bestemd water in contact zijn, wordt vastgesteld in overeenstemming met artikel 10 van Normalisatie Verordening.

Markttoezicht Verordening (EU) 2019/1020

Verordening (EU) 2019/1020⁵³ beoogt het markttoezicht op producten waarvoor harmonisatiewetgeving van de Unie geldt, te verbeteren. Hierdoor wordt gewaarborgd dat op de Europese markt alleen conforme producten worden aangeboden. De verordening bevat regels en procedures voor marktdeelnemers en een kader voor samenwerking met marktdeelnemers en voor controles op producten wanneer zij de Europese markt binnenkomen.

In artikel 11 van de herziene Drinkwaterrichtlijn is de Markttoezicht verordening van toepassing verklaard op Europees goedgekeurde producten die in contact zijn met voor menselijke consumptie bestemd water.

Biociden Verordening (EU) nr. 528/2012

---

⁵¹ Verordening (EU) nr. 305/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2011 tot vaststelling van geharmoniseerde voorwaarden voor het verhandelen van bouwproducten en tot intrekking van Richtlijn 89/106/EEG van de Raad (L 88/5)..

⁵² Verordening (EU) nr. 1025/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende Europese normalisatie, tot wijziging van de Richtlijnen 89/686/EEG en 93/15/EEG van de Raad alsmede de Richtlijnen 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG en 2009/105/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Beschikking 87/95/EEG van de Raad en Besluit nr. 1673/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad.

⁵³ Verordening (EU) 2019/1020 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende markttoezicht en conformiteit van producten en tot wijziging van Richtlijn 2004/42/EG en de Verordeningen (EG) nr. 765/2008 en (EU) nr. 305/2011.

Verordening (EU) nr. 528/2012⁵⁴ heeft ten doel de werking van de interne markt te verbeteren door de regels voor het op de markt aanbieden en het gebruik van biociden te harmoniseren en tegelijk een hoog niveau van bescherming van de gezondheid van mensen en dieren en van het milieu te waarborgen. De bepalingen van deze verordening stelen op het voorzorgsbeginsel, dat tot doel heeft de gezondheid van mensen en dieren en het milieu veilig te stellen. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan de bescherming van kwetsbare groepen.

Op grond van de verordening zijn regels vastgesteld voor een lijst van werkzame stoffen die in biociden mogen worden gebruikt en voor de toelating van biociden, de wederzijdse erkenning van de toelating binnen de Europese Unie, het op de markt aanbieden en het gebruik van biociden en het in de handel brengen van behandelde voorwerpen.

Deze biociden vallen aanvullend onder de regels voor chemicaliën onder de Drinkwaterrichtlijn waar lidstaten verplicht worden om de zuiverheid te beoordelen en de kwaliteit te waarborgen.

Verordening gewasbeschermingsmiddelen (EG) nr. 1107/2009

Verordening(EG) nr. 1107/2009⁵⁵ stelt regels voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en voor het op de markt brengen, het gebruik en de controle ervan binnen de Gemeenschap. Voor de definitie en normering van gewasbeschermingsmiddelen en humaan toxicologisch relevante stoffen wordt in de herziene Drinkwaterrichtlijn verwezen naar deze Verordening.

---

⁵⁴ Verordening (EU) Nr. 528/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het op de markt aanbieden en het gebruik van biociden (L 167/1).

⁵⁵ Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de Richtlijnen 79/117/EEG en 91/414/EEG van de Raad (L 309/1).

7. Gevolgen

7.1 Algemeen

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de gevolgen die het wijzigingsbesluit naar verwachting zal hebben voor de Nederlandse samenleving. Hiervoor is, voorafgaande aan de inwerkingtreding van het wijzigingsbesluit een aantal onderzoeken en toetsen uitgevoerd.

Aan bod komen achtereenvolgens de financiële gevolgen voor burgers en bedrijven, de bestuurslasten voor de overheid, het effect op het milieu en de gevolgen voor de uitvoering en de handhaving.

7.2 Regeldruk voor burgers en bedrijven

Het onderzoeksbureau SIRA Consulting heeft onderzoek gedaan naar de financiële effecten van het wijzigingsbesluit voor burgers en bedrijven. Het gaat bij de financiële effecten om de administratieve lasten, zoals de kosten van regeldruk. Voor bedrijven wordt onderscheid gemaakt in kosten als gevolg van regeldruk (eenmalig en structureel) en overige bedrijfseffecten. De resultaten van dit onderzoek zijn gelijktijdig met de internetconsultatie ter toetsing aan het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) voorgelegd.

Burgers

Het onderzoek wijst uit dat er geen financiële effecten voor burgers te verwachten zijn, omdat de regelgeving niet direct van toepassing is op burgers.

Bedrijfseffecten

De drinkwatersector bestaat uit drinkwaterproducenten en producenten van materialen en chemicaliën. De drinkwaterproducenten zijn onder te verdelen in drinkwaterbedrijven en collectieve drinkwaterwinningen. Er zijn in Nederland 10 drinkwaterbedrijven en naar schatting 480 collectieve drinkwaterwinningen die onder de drinkwaterregelgeving vallen. Collectieve drinkwaterwinningen zijn onder te verdelen in kleine, zeer kleine en overige winningen.

Daarnaast zijn er 2206 producenten van materialen en chemicaliën die op de Nederlandse markt opereren. Deze bedrijven zijn niet allemaal in Nederland gevestigd. Harmonisatie van de eisen aan materialen en chemicaliën zal een gunstig markteffect voor de Nederlandse bedrijven hebben, omdat belemmeringen op de Europese interne markt worden weggenomen.

Er worden geen innovatieve effecten in de drinkwatersector verwacht als gevolg van de wijzingen.

Voor zover drinkwaterbedrijven of collectieve drinkwaterwinningen als gevolg van de risicobeoordeling op extra stoffen moeten monitoren, heeft dit positieve gevolgen voor de omzet van laboratoria.

Administratieve lasten en nalevingskosten bedrijven

Eventuele veranderingen in de administratieve lasten voor drinkwaterbedrijven als gevolg van de risicogebaseerde benadering worden niet groot ingeschat omdat drinkwaterbedrijven in de praktijk al langere tijd werken met een risicogebaseerde benadering. De herziene Drinkwaterrichtlijn formaliseert dit en voor de uitvoering is zoveel mogelijk aangesloten bij de staande nationale praktijk. De gegevens over de risicobeoordeling kunnen geïntegreerd worden in bestaande documentatie die aan de ILT worden aangeleverd. Hierdoor zijn er geen eenmalige lasten voorzien en blijven de structurele lasten gelijk.

De administratieve lasten als gevolg van de risicogestuurde benadering voor de 480 collectieve watervoorzieningen die onder de drinkwaterregelgeving vallen, verschillen per categorie (kleine,

zeer kleine en overige winningen). Zeer kleine collectieve watervoorzieningen zullen geen lastentoeename ervaren als gevolg van het wijzigingsbesluit, mede omdat enige flexibiliteit in de frequentie van bemonstering en de te meten parameters wordt gegeven. Voor kleine collectieve watervoorzieningen, die door ILT worden uitgezonderd van het maken van een risicobeoordeling, is eveneens geen toename van de lasten te verwachten. Voor kleine collectieve watervoorzieningen die niet zijn uitgezonderd en voor de overige eigen winningen, die beiden wel een risicobeoordeling moeten opstellen, wordt een toename van de administratieve lasten verwacht. De hoogte van de toename is niet kwantificeerbaar, omdat dit sterk afhangt van onder meer de inhoud van de nog op te stellen protocollen en de wijze waarop hieraan uitvoering wordt gegeven.

De toevoeging van extra stoffen aan de risicogestuurde monitoring kan een toename veroorzaken van de regeldruk voor drinkwaterbedrijven en eigenaren van collectieve watervoorzieningen. Voor drinkwaterbedrijven, die veel kennis voorhanden hebben, wordt een lichte toename van de administratieve lasten voorzien door het opnemen van bestaande onderbouwingen in de risicobeoordeling, eventueel aangevuld met metingen.

Voor eigenaren van collectieve watervoorzieningen, die nog niet risicogestuurd monitoren, zullen de lasten toenemen met € 800 per meting van alle nieuwe parameters. Door maatwerk voor kleinere winningen mogelijk te maken, kan het aantal metingen zo beperkt mogelijk blijven en kan de toename van deze kosten worden gereduceerd.

De gevolgen van het meten van extra stoffen op de aandachtstoffenlijst kunnen nog niet worden ingeschat, omdat de aandachtstoffenlijst nog niet Europees en nationaal is vormgegeven. Mogelijk blijven de lasten gelijk, mogelijk stijgen ze licht structureel.

Of de communicatie naar consumenten een toename van de kosten tot gevolg zal hebben hangt af van de mogelijkheid tot voortzetting van de huidige praktijk. Als de informatie in specifieke formats aan de consumenten gecommuniceerd moet worden, veroorzaakt dit een lastentoeename. Voor collectieve watervoorzieningen, die nog niet structureel informatie over de drinkwaterkwaliteit aan consumenten communiceren, stijgen de administratieve lasten. De hoogte hiervan is afhankelijk van de eisen die hieraan gesteld gaan worden.

De financiële gevolgen voor de producenten van materialen en chemicaliën konden niet worden bepaald, omdat de eisen van het nieuwe Europese systeem nog niet bekend zijn. Op basis van een onderzoek van de Europese markt⁵⁶ wordt de besparing voor Nederland, naar rato van het inwoneraantal, geschat op ruim € 28 miljoen. Deze besparing wordt voornamelijk veroorzaakt doordat nog maar één certificering nodig is om het product in heel Europa op de markt te kunnen brengen in plaats van verschillende verplichte certificeringstrajecten per land.

7.3 Bestuurslasten overheid

Provincies en waterbeheerders

Het onderzoeksbureau SIRA Consulting heeft eveneens onderzoek gedaan naar de bestuurlijke lasten. Dit zijn de kosten die overheden maken voor de uitvoering van de regelgeving. De resultaten van dit onderzoek zijn gelijktijdig met de internetconsultatie ter toetsing aan het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) voorgelegd. Op basis van het rapport van SIRA zijn de volgende conclusies te trekken.

Wijzigingen in de risicobeoordeling en het risicobeheer van onttrekkingsgebieden brengen eenmalig lasten met zich mee voor provincies en waterbeheerders en elke zes jaar structurele lasten voor de evaluatie en het actualiseren van de risicobeoordeling. De lasten zullen beperkt zijn, omdat aangesloten wordt bij de huidige praktijk, waarin provincies en waterbeheerders gebruik maken van gebiedsdossiers (voor winning voor de openbare drinkwatervoorziening), feitendossiers (voor industriële winningen voor menselijke consumptie) of 'factsheets'. Voor zover deze moeten

---

⁵⁶ Panteia (2016). Economic Effects of article 10 of the Drinking Water Directive.

worden aangepast om te voldoen aan de eisen van een risicobeoordeling is er sprake van eenmalige nalevingskosten bij provincies en waterbeheerders, die naar verwachting gemiddeld niet meer dan een dag per risicobeoordeling zal kosten.

Het meten van extra stoffen levert extra regeldruk op voor provincies en waterbeheerders. Kosten worden veroorzaakt door het meten van nieuwe stoffen (zoals stoffen van de aandachtstoffenlijst) of het wijzigen van de hoogte van een norm, en eventueel door het uitvoeren van risicobeheersmaatregelen als een norm niet wordt gehaald. Deze kosten zijn nog niet kwantificeerbaar.

Toezicht

De ILT houdt toezicht op de drinkwaterbedrijven en op de collectieve watervoorzieningen. Het toezicht op de drinkwaterbedrijven zal nauwelijks wijzigen.

Het toezicht op de collectieve watervoorzieningen zal intensiever worden. Naar schatting kost de beoordeling van de risicobeoordeling van één eigen winning⁵⁷ één dag. Uitgaande van een uurtarief van € 72 (schaal 11) zullen de bestuurlijke lasten per beoordeling € 576 bedragen. Het is niet bekend hoeveel collectieve watervoorzieningen een risicobeoordeling moeten maken. De totale eenmalige lasten van het opstellen van de eerste risicobeoordeling en de structurele lasten van het eens per 6 jaar vernieuwen zijn hierdoor niet kwantificeerbaar. De tijdsbesteding van het toezicht op de risicobeheersmaatregelen kan niet worden gekwantificeerd omdat deze verschilt per collectieve watervoorziening; ILT zal hier maatwerk moeten toepassen.

Het markttoezicht op producenten en verkopers van materialen en chemicaliën, dat naar verwachting door ILT zal worden uitgevoerd, zal een toename van de bestuurlijke lasten tot gevolg hebben. Een extra inzet is vereist voor toezicht op de producten in de doe-het-zelf markt, die ook een Europees keurmerk moeten hebben. Voor beide situaties zijn de bestuurlijke lasten nog niet kwantificeerbaar.

7.4 Gevolgen voor het milieu

De herziene Drinkwaterrichtlijn heeft als doel de bescherming van de gezondheid van de mens tegen de schadelijke gevolgen van verontreiniging van voor menselijke consumptie bestemd water. De richtlijn moet ervoor zorgen dat dat water gezond en schoon is en voor iedereen toegankelijk. De richtlijn bevat een aantal intensivering en verbeteringen ten opzichte van richtlijn 98/83/EG.

Er ligt meer nadruk op maatregelen om de kwaliteit van drinkwaterbronnen te verbeteren. Dit is mogelijk doordat een complete, risicogebaseerde benadering verplicht wordt, voor het hele watervoorzieningssysteem. Nadruk op preventieve maatregelen aan de bron moet ertoe leiden dat de benodigde zuiveringsinspanning afneemt, waardoor minder energie nodig is voor zuivering.

De herziene Drinkwaterrichtlijn stelt Europese eisen aan materialen en chemicaliën die in contact komen met drinkwater. Geharmoniseerde minimumvereisten voor materialen die in contact komen met drinkwater maken het eenvoudiger voor consumenten en waterleveranciers om te constateren of producten aan de gezondheidsvoorschriften voldoen en zal bijdragen tot een uniform niveau van gezondheidsbescherming in de hele Unie. Eisen aan materialen en chemicaliën maken het ook eenvoudiger om eisen te stellen in verband met recycling en hergebruik van deze materialen. Dit is in lijn met het gedachtegoed van de circulaire economie.

De herziene Drinkwaterrichtlijn bevat ook een aantal specifieke bepalingen over consumentenvoorlichting. Betere kennis van de consumenten over de kwaliteit van het water kan ertoe leiden dat meer gebruik wordt gemaakt van kraanwater als drinkwater, wat kan bijdragen tot vermindering van de hoeveelheid gebruikte kunststof, kunststofzwerfvuil en

---

⁵⁷ Dit geldt voor de risicobeoordeling voor het onttrekkingsgebied en het gehele watervoorzieningssysteem.

broeikasgasemissies en tot positieve effecten op de mitigatie van klimaatverandering en op het milieu als geheel. Dit wordt ook bereikt door het vergroten van het aantal tappunten en sluit aan bij diverse beleidstrajecten in Nederland.

Consumenteninformatie over de gevolgen van hun watergebruik en de maatregelen gericht op het tegengaan van lekverliezen door drinkwaterbedrijven dragen bij aan een vermindering van het gebruik van watervoorraden.

7.5 Gevolgen voor de handhaving en uitvoering

Gelijktijdig met de internetconsultatie wordt de HUF-toets (handhavings- en uitvoerbaarheid- en fraudebestendigheidstoets) uitgevoerd door de ILT, uitvoeringstoetsen door RWS, UvW en IPO en bestuurlijke consultatie door VNG.

8 Totstandkoming en consultatie

8.1 Totstandkoming wijzigingsbesluit

Bij de totstandkoming van dit wijzigingsbesluit is een zorgvuldig en uitgebreid proces doorlopen. Een concept van het wijzigingsbesluit is voorgelegd aan de drinkwaterbedrijven, IPO, UvW, VNG, Vewin, RIVM, ILT, Rijkswaterstaat, SODM, NVWA en HISWA-Recron en andere ministeries. Deze partijen zijn ook in de gelegenheid gesteld het concept te becommentariëren, voordat het voor internetconsultatie is bekendgemaakt. Dit proces heeft tot aanscherping en verbetervoorstellen geleid.

Bij de totstandkoming van het besluit is zoveel mogelijk rekening gehouden met de belangen en wensen van de betrokken partijen en bestaande werkwijzen en organisatievormen. Op deze manier is de uitvoering van werkzaamheden als gevolg van de herziene Drinkwaterrichtlijn zoveel mogelijk binnen bestaande regulier werkprocessen van de verschillende partijen ingebed.

8.2 Consultatie

pm

9 Inwerkingtreding en overgangssituaties

Het wijzigingsbesluit treedt in werking met ingang van uiterlijk 12 januari 2023, conform de datum waarop richtlijn 2021/2184 moet zijn geïmplementeerd. Er wordt afgeweken van de vaste verandermomenten en de minimum invoeringstermijn. Dit is toegestaan omdat het implementatie van een bindende Europese richtlijn betreft.

Voor de inwerkingtreding van sommige kwaliteitseisen gelden overgangstermijnen, welke zijn opgenomen in tabel A.

Bijlage 1 Transponeringstabel (zie aparte tabel)

Bijlage 2 Volledig beeld van omzetting in regelgeving

Deze bijlage geeft een volledig beeld van de wijze waarop het geheel van Europese verplichtingen uit hoofde van de voormalige en nieuwe Drinkwaterrichtlijn zijn gedekt in de nationale drinkwaterregelgeving via het stelsel van drinkwater onder de Drinkwaterwet en het stelsel van waterbeheer onder de Omgevingswet. Reden hiervoor is dat gekozen is voor een nieuwe in plaats van wijzigingsrichtlijn en daarom voor elke bepaling (nieuw, gewijzigd of ongewijzigd) moet worden gemotiveerd op welke wijze deze in de regelgeving is omgezet.

1. Drinkwaterwet en de openbare drinkwatervoorziening

1.1 Inleiding

De herziene Drinkwaterrichtlijn (herschikking) bevat deels nieuwe bepalingen en wijzigingen ten opzichte van zijn voorganger⁵⁸, deels ook ongewijzigd gebleven bepalingen, zoals hiervoor toegelicht. Omdat gekozen is voor een volledig nieuwe richtlijn in plaats van een wijzigingsrichtlijn is het noodzakelijk gebleken om voor alle bepalingen van de nieuwe richtlijn na te gaan of deze nieuw of gewijzigd zijn ten opzichte van de vorige richtlijn en tot welke aanvullingen of wijzigingen in de omzetting in de nationale regelgeving deze leiden. Met het oog daarop is een uitvoerige transponeringstabel opgenomen waarin (ook voor ongewijzigd gebleven bepalingen, waarvan de bestaande omzetting niet behoefde te worden gewijzigd) is beschreven op welke wijze de artikelen van de nieuwe richtlijn zijn omgezet. Met het oog daarop is in deze paragraaf een algemene beschrijving van de bestaande nationale regelgeving met betrekking tot de openbare drinkwatervoorziening zoals geregeld in de Drinkwaterwet en lagere regelgeving opgenomen. Deze toelichting is noodzakelijk voor een goed begrip van de omzetting van de bepalingen van de richtlijn, of deze nu nieuw, gewijzigd of ongewijzigd zijn ten opzichte van de oude Drinkwaterrichtlijn. De Drinkwaterwet en daarop gebaseerde regelgeving bevatten (mede) de omzetting van de oude richtlijn (aanvankelijk nog in de Waterleidingwet, de voorganger van de Drinkwaterwet⁵⁹) waar de nieuwe richtlijn op voortbouwt. Het hierna volgende is een samenvatting van de belangrijkste elementen van de Drinkwaterwet ivoor zover van belang voor de omzetting van de richtlijn. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de memorie van toelichting en overige parlementaire stukken bij het wetsvoorstel dat leidde tot de Drinkwaterwet (Kamerstukken II 2006-2007, 30895 nrs 1-3 e.v.) en de nota van toelichting bij het Drinkwaterbesluit (Stb. 2011, 293).

1.2 De Drinkwaterwet

1.2.1 Algemeen

De Drinkwaterwet, in werking getreden met ingang van 1 juli 2011, regelt in hoofdzaak de organisatie van de openbare drinkwatervoorziening en de kwaliteit van drinkwater. Het belangrijkste object van de Drinkwaterwet is water bestemd, of mede bestemd, om te drinken, te koken, voedsel te bereiden dan wel voor andere huishoudelijke doeleinden, dat via leidingen aan consumenten of andere afnemers ter beschikking wordt gesteld. In de wet wordt dit water korthedshalve aangeduid met de begrippen drinkwater (dat tevens huishoudwater omvat) en warm tapwater. De wet is met name gericht op de volksgezondheidsaspecten van water, bestemd voor menselijke consumptie. De Drinkwaterwet volgt wat dit betreft de (voormalige) Drinkwaterrichtlijn.

---

⁵⁸ Richtlijn nr. 98/83/EG van de Raad van de Europese Unie van 3 november 1998 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water (PbEG L 330).

⁵⁹ Wet van 22 juni 2000 tot wijziging van de Waterleidingwet in verband met de richtlijn betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water (Stb. 2000, 295V).

Doelstelling van de Drinkwaterwet is de bevordering van de volksgezondheid door de voorziening van drinkwater aan alle consumenten op een maatschappelijk verantwoorde wijze te waarborgen. Bij het voorzien in de behoefte aan voldoende en kwalitatief goed (deugdelijk) drinkwater kent de overheid aan de bedrijfstaking van de openbare watervoorziening een centrale plaats toe. Het wordt primair tot de taak van de drinkwaterbedrijven gerekend om zorg te dragen voor de feitelijke levering van deugdelijk drinkwater aan consumenten en andere afnemers en daarbij de onzekerheden die optreden in de verschillende onderdelen van het traject van grondstof naar eindproduct zoveel mogelijk te reduceren. De rol van de rijksoverheid daarbij is, naast het uitoefenen van toezicht, vooral voorwaardenscheppend en kaderstellend.

Tevens omvat de Drinkwaterwet het traject tussen punt van levering en kraan, op afzonderlijke, niet aan het leidingnet van een drinkwaterbedrijf gekoppelde watervoorzieningen en op de levering van warm tapwater. Daarbij is er een nauwe relatie met de Woningwet en Omgevingswet, die betrekking hebben op de technische eisen voor drinkwater- en leidingwaterinstallaties (en de daarbij toe te passen leidingmaterialen) die deel uitmaken van een gebouw in de zin van de Woningwet en Omgevingswet. Op basis van de Woningwet/Omgevingswet en de Drinkwaterwet gelden wél dezelfde technische eisen.

De Drinkwaterwet omvatte twee nieuwe elementen ten opzichte van de voorgaande wetgeving (naast een eerdere wijziging van de Waterleidingwet in verband met de overheidseigendom van waterleidingbedrijven⁶⁰). Dit betreft in de eerste plaats de leveringszekerheid en de continuïteit van de openbare (drink)watervoorziening, ook in crisissituaties. Dit bleek nodig omdat de drinkwatervoorziening wordt beschouwd als een belangrijk onderdeel van de vitale infrastructuur in Nederland. Drinkwater is voor de mens immers een primaire levensbehoefte. Van vitale infrastructuur is sprake als het gaat om producten, diensten en onderliggende processen die, als zij uitvallen, maatschappelijke ontwrichting kunnen veroorzaken. De bescherming is dus gericht op het voorkomen van discontinuïteit en betreft bescherming tegen technisch-organisatorisch falen, overbelasting en externe natuurlijke omstandigheden of onbewust en bewust menselijk handelen. De Drinkwaterwet is beperkt tot het vastleggen van uitgangspunten, waarbij het primair aan de drinkwaterbedrijven is om hier uitwerking en invulling aan te geven. De wijze waarop drinkwaterbedrijven de leveringszekerheid en de continuïteit waarborgen, moet toetsbaar zijn, in het bijzonder voor de ILT die met het toezicht op de drinkwaterbedrijven is belast. Daartoe dient een drinkwaterbedrijf te beschikken over een leveringsplan.

Het tweede nieuwe onderwerp betrof de invoering van het instrument van onderlinge prestatievergelijking tussen drinkwaterbedrijven, ter bevordering van de doelmatigheid van deze bedrijven vanuit het oogpunt van bescherming van de gebonden klanten. Het gaat daarbij om een viertal invalshoeken: kwaliteit van het geleverde drinkwater, milieueffecten, klanttevredenheid en kostenefficiëntie.

De Drinkwaterwet omvat tegen deze achtergrond regelingen met betrekking tot:

- het exclusieve recht en de plicht van drinkwaterbedrijven tot levering, binnen hun distributiegebied, van drinkwater aan de zogenoemde "gebonden" afnemers (afnemers die alleen van een bepaald drinkwaterbedrijf drinkwater kunnen betrekken, zoals huishoudens);
- de plicht voor het drinkwaterbedrijf om een redelijk aanbod te doen voor aansluiting en levering;
- taken van drinkwaterbedrijven in verband met de openbare drinkwatervoorziening;
- een verbod op kruissubsidiëring (aanwending inkomsten verkregen uit de openbare drinkwatervoorziening voor andere (economische) activiteiten) en een daaruit voortvloeiende verplichting tot het voeren van een gescheiden boekhouding, met toezicht door de ACM;
- collectieve watervoorzieningen, collectieve leidingnetten en voorzieningen voor de productie en distributie van warm tapwater;
- een periodieke beleidsnota inzake de openbare drinkwatervoorziening met de hoofdlijnen van het rijksbeleid inzake de productie en distributie van drinkwater;
- kwaliteitseisen voor het drinkwater en kwaliteitsborging van bron tot kraan;

---

⁶⁰ Wet van 9 september 2004 tot wijziging van de Waterleidingwet (eigendom van waterleidingbedrijven) (Stb. 2004, 517).

- meetfrequenties, meetmethoden en rapportages betreffende de kwaliteit van het drinkwater;
- informatieplichten van eigenaren van drinkwaterbedrijven, collectieve watervoorzieningen en collectieve leidingnetten ten aanzien van consumenten en andere afnemers inzake de kwaliteit van het drinkwater;
- materialen en chemicaliën in contact met drinkwater;
- leveringszekerheid en continuïteit van de drinkwaterlevering;
- doelmatigheid van de bedrijfsvoering van drinkwaterbedrijven;
- toezicht en handhaving vanuit het oogpunt van volksgezondheid en doelmatigheid.

1.2.2 Toelichting per hoofdstuk van de Drinkwaterwet

Hoofdstuk II: De organisatie van de openbare drinkwatervoorziening

Zorgplicht

In hoofdstuk II van de Drinkwaterwet zijn de zorgplichten en, daaruit voortvloeiend, de taken en verantwoordelijkheden van bestuursorganen van de overheid en van de eigenaren van drinkwaterbedrijven geregeld en het publieke karakter van die bedrijven vastgelegd. Tevens wordt aangegeven op welke wijze het Rijk een beleidsmatige sturing aan de sector kan geven.

In artikel 2, eerste lid, van de Drinkwaterwet wordt bepaald dat bestuursorganen zorgdragen voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening. Deze bepaling regardeert alle bestuursorganen van zowel de rijksoverheid als de decentrale overheden met taken en bevoegdheden die direct of indirect van invloed zijn op de openbare drinkwatervoorziening. Zij hebben allen verantwoordelijkheden en taken die door de zorgplicht van artikel 2, eerste lid, (en, in het verlengde daarvan, artikel 3, dat van toepassing is op de overheid als eigenaar) worden bestreken, ook indien het gaat om niet in de Drinkwaterwet geregelde taken en bevoegdheden. Artikel 2, eerste lid, maakt duidelijk dat sprake is van een brede zorgplicht die ziet op elke uitoefening van bevoegdheden en uitvoering van taken voor zover die van belang kunnen zijn voor de drinkwatervoorziening.

Verantwoordelijkheid overheid

De verdeling van verantwoordelijkheden en taken in dat verband is grosso modo als volgt. Het Rijk schept de voorwaarden waarbinnen de drinkwaterbedrijven hun taak kunnen uitoefenen, houdt toezicht op die bedrijven en grijpt in indien niet aan de wettelijke eisen wordt voldaan. In de Drinkwaterwet is een aantal taken nader uitgewerkt, waaronder de plicht voor de minister om periodiek een beleidsnota vast te stellen inzake de openbare drinkwatervoorziening (artikel 6). De beleidsnota bevat de hoofdlijnen en beginselen van het rijksbeleid ter verzekering van een kwalitatief goede en duurzaam veiliggestelde openbare drinkwatervoorziening. Met deze beleidsnota wordt in de eerste plaats beoogd om, in aanvulling op het omgevingsbeleid, specifiek sectorbeleid van het Rijk ten aanzien van het gehele traject van bron tot kraan vast te leggen. Daarmee wordt beoogd om, in aanvulling op het wettelijke kader, een actueel beleidskader voor drinkwaterbedrijven (en andere actoren) te formuleren.

Provincies en gemeenten zijn aandeelhouder/eigenaar van drinkwaterbedrijven en dragen uit dien hoofde de verantwoordelijkheid voor een voldoende uitvoering van de openbare drinkwatervoorziening in het voor hun bedrijf vastgestelde distributiegebied (zorgplicht artikel 3). Zij zijn als eigenaar ook gehouden er voor zorg te dragen dat de bedrijven in overheidshanden blijven, dat deze aan de wettelijke verplichtingen voldoen en dat zij doelmatig opereren. Voor zover zij niet als eigenaar opereren maar uit hoofde van andere wettelijke taken, zoals met betrekking tot het beheer en de bescherming van grondwater en oppervlaktewater, dat als bron voor de drinkwatervoorziening wordt gebruikt, dienen zij tevens te voldoen aan de zorgplicht van artikel 2, eerste lid. Zo zijn gedeputeerde staten vergunningverlener voor de onttrekking van grondwater (belangrijkste bron voor de productie van drinkwater). Ook kunnen in dit verband worden genoemd de bevoegdheden van provincies en gemeenten in het kader van de ruimtelijke ordening (van belang voor de bescherming van grondwater en oppervlaktewater en voor de aanleg

van watervoorzieningswerken, zoals spaarbekkens en pompstations) en de bevoegdheden van gemeenten bij het toestaan van (verleggingen van) leidingen in de grond en de bevoegdheden en taken bij zware ongevallen en rampen (waarbij ook de voorziening van (nood)drinkwater een rol speelt). In het tweede lid van artikel 2 wordt de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening aangemerkt als een dwingende reden van groot openbaar belang. Door de gekozen formulering wordt aangesloten bij de uitzonderingsregeling van met name artikel 6, vierde lid, van de Habitatrictlijn, zodat in de daar bedoelde gebieden, onder de daar bedoelde voorwaarden, activiteiten ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening mogelijk blijven. De norm van artikel 2, tweede lid, richt zich tot alle bestuursorganen waarvan de uitoefening van bevoegdheden of de toepassing van wettelijke voorschriften (mede) betrekking heeft op het belang van de openbare drinkwatervoorziening. Hiermee wordt het bijzondere belang van de openbare drinkwatervoorziening in de wet verankerd, hetgeen houvast geeft voor de bestuurspraktijk en een meer expliciete waarborg biedt ter bescherming van dat belang. De bepaling vormt een uitwerking van de in het eerste lid opgenomen zorgplicht en dient mede ter ondersteuning van de uitvoerbaarheid van die zorgplicht.

Verantwoordelijkheid drinkwaterbedrijven

Ingevolge artikel 3 van de Drinkwaterwet zijn de eigenaren van drinkwaterbedrijven belast met een voldoende en duurzame uitvoering van de openbare drinkwatervoorziening. In algemene zin houdt dit in dat de eigenaar van een drinkwaterbedrijf de plicht heeft tot levering van voldoende en deugdelijk drinkwater binnen het voor zijn bedrijf vastgestelde distributiegebied. Meer in het bijzonder behoort het tot de verantwoordelijkheid van de eigenaar van een drinkwaterbedrijf om de infrastructuur, die noodzakelijk is voor de productie en distributie van drinkwater in zijn distributiegebied, tot stand te brengen en in stand te houden en om de kwaliteit van het drinkwater van bron tot aan het punt van levering te borgen.

Tot de wettelijke verantwoordelijkheid en de daaruit voortvloeiende taken worden ook gerekend:

- het bevorderen van een veilig ontwerp, aanleg en gebruik van toestellen en installaties die zijn aangesloten op het distributienet,
- het bevorderen van een milieuhygiënisch verantwoord watergebruik,
- het bevorderen van een adequate kennisinfrastructuur en een hoog kennisniveau op het gebied van de openbare watervoorziening, en
- het bevorderen van een duurzaam beheer van de waterbronnen.

Onder het laatste taakelement wordt begrepen de bescherming van waterwingebieden en de daaraan gerelateerde activiteiten op het gebied van natuur- en milieubeheer. Een voorbeeld hiervan is het natuurbeheer dat door drinkwaterbedrijven sinds jaar en dag in en rondom de infiltratie- en wingebieden in de duinen wordt gevoerd.

Hoofdstuk III: De zorg voor de kwaliteit van drinkwater

De memorie van toelichting bij het wetsvoorstel dat leidde tot de Waterleidingwet, zoals deze in 1957 werd bekendgemaakt vermeldde⁶¹: "De toestand die thans bestaat met betrekking tot de bescherming in hygiënisch opzicht van drinkwater kan moeilijk bevredigend worden geoordeeld". De primaire doelstelling van de Waterleidingwet was dan ook het regelen van het toezicht in het belang van de volksgezondheid. En hoewel de hygiënische toestand van het drinkwater sindsdien zodanig is verbeterd dat nu – ook in internationaal opzicht – een zeer hoog niveau is bereikt, heeft de bewaking en borging van een voorziening waarmee op grote schaal een elementair levensmiddel wordt geleverd continu de aandacht. In de Drinkwaterwet nemen de bepalingen inzake de kwaliteit van het drinkwater dan ook een belangrijke plaats in. Hoofdstuk III regelt de waarborging van de kwaliteit van het drinkwater met het oog op de volksgezondheid. Ingevolge dit hoofdstuk worden kwaliteitseisen gesteld aan de grondstof, de te gebruiken chemicaliën en materialen en het eindproduct (drinkwater). Onder die eisen worden mede begrepen de eisen die worden gesteld aan de borging van die kwaliteit en aan de wijze waarop de kwaliteit van het drinkwater door middel van metingen moet worden vastgesteld. Ook wordt aangegeven hoe met de uitkomsten van de metingen moet worden omgegaan.

---

⁶¹ Kamerstukken II, 1955/56, 4201, nr. 3, pag. 9.

De bepalingen van de Drinkwaterwet met betrekking tot de kwaliteit van het drinkwater zijn van algemene en kaderstellende aard. In het Drinkwaterbesluit zijn nader uitgewerkte regels met de inhoudelijke normen gesteld ten aanzien van de kwaliteit van het drinkwater, de kwaliteitsbewaking en de kwaliteitsborging.

De certificering van materialen en chemicaliën, die worden gebruikt bij de drinkwatervoorziening, is nader uitgewerkt in de eerdergenoemde Regeling materialen en chemicaliën leidingwatervoorziening. Deze regeling, die op 1 januari 2003 in werking is getreden, is parallel aan en in afstemming met de toenmalige ontwikkeling van een Europees geharmoniseerd beoordelingssysteem voor bouwproducten in contact met drinkwater (European Acceptance Scheme), verder uitgebouwd.

Hoofdstuk IV: Leveringszekerheid en continuïteit

Leveringszekerheid betreft de waarborging van de openbare watervoorziening door drinkwaterbedrijven in alle omstandigheden. Ter voldoening hieraan zijn drinkwaterbedrijven verplicht deugdelijk drinkwater (bestemd en geschikt voor menselijke consumptie) te leveren in alle omstandigheden, in zodanige hoeveelheid en onder zodanige druk als vereist is in het belang van de volksgezondheid. Drinkwaterbedrijven dienen maatregelen te nemen ten einde de kans op verstoringen als gevolg van interne en externe factoren zoveel mogelijk te voorkomen. Hieraan dient een risicoanalyse ten aanzien van het gehele bedrijfsproces, van bron tot levering, ten grondslag te liggen, waarbij tevens rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid van ernstige bedreigingen in de vorm van breuk van transportleidingen, calamiteiten met betrekking tot de kwaliteit van de bronnen en moedwillige verstoringen van een drinkwaterbedrijf. Verder zijn drinkwaterbedrijven verplicht bij uitval van de openbare drinkwatervoorziening nooddrinkwater en, indien mogelijk en verantwoord, water ten behoeve van sanitaire en hygiënische doeleinden (zogenoeten noodwater) te leveren aan de bevolking, in samenwerking met de ILT en de lokale overheid.

Er kan zich ook een storing in de levering van drinkwater voordoen waarbij moet worden overgegaan op de tijdelijke levering van nooddrinkwater, zonder dat sprake is van een ramp of een zwaar ongeval. Voor dergelijke gevallen zal het drinkwaterbedrijf afspraken moeten maken met gemeenten voor het krijgen van eventuele assistentie van (inter)gemeentelijke diensten bij de distributie van het nooddrinkwater aan de inwoners van die gemeenten. Gemeenten dienen distributiepunten aan te wijzen en dragen zorg voor de openbare orde.

Van de drinkwaterbedrijven wordt verwacht dat deze beschikken over een planning voor de dekking van de toekomstige waterbehoeften, op te nemen in het leveringsplan.

Een dergelijke planning dient voldoende waarborgen te geven voor de continuïteit van de openbare drinkwatervoorziening gedurende de komende tien tot vijftien jaar. Drinkwaterbedrijven dienen in een leveringsplan aan te geven op welke wijze aan de hiervoor genoemde verplichtingen wordt voldaan. Deze plannen worden ter goedkeuring voorgelegd aan de ILT die daarbij toetst op aspecten als kwaliteitsborging, leveringszekerheid en continuïteit. Bij algemene maatregel van bestuur (Drinkwaterbesluit) zijn voorts nadere regels gesteld aan de hoeveelheid, de druk, het basisbeveiligingsniveau, de nooddrinkwater- en noodwatervoorziening en de inhoud en de totstandkoming van het leveringsplan.

Hoofdstuk V: De doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening

De openbare drinkwatervoorziening in Nederland heeft de kenmerken van een natuurlijk monopolie. De gebonden klant is het best gediend met een hoge kwaliteit drinkwater tegen een aanvaardbare prijs. Naast het streven naar een optimale kwaliteit en leveringszekerheid van het drinkwater verdient echter ook doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening de aandacht. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf dient ervoor zorg te dragen dat hij bij de bedrijfsvoering doelmatig te werk gaat en dat hij daarbij een transparante en redelijke tariefstelling hanteert. In hoofdstuk V van de Drinkwaterwet zijn bepalingen opgenomen die strekken tot de bevordering van een doelmatige bedrijfsvoering. Mede op basis van onderzoek

heeft het toenmalige kabinet gekozen voor het handhaven van het decentrale toezicht en de inzet van het instrument prestatievergelijking (zie Kamerstukken II 2003/2004, 28 339, nr. 20).

De Drinkwaterwet gaat voorts uit van kostendekkende, transparante en niet-discriminerende tarieven. Met betrekking tot een onderdeel daarvan, de vermogenskosten (vergoeding voor het geïnvesteerde vermogen van een drinkwaterbedrijf), is op basis van het amendement Koppejan-Boelhouwer⁶² de systematiek van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet ingevoerd (een begrenzing van die kosten zodat overwinsten worden voorkomen en de tarieven redelijk blijven).

Hoofdstuk VI: Verslag met betrekking tot de kwaliteit van het drinkwater

De Drinkwaterrichtlijn verplicht de lidstaten om elke drie jaar verslag uit te brengen over de kwaliteit van het voor menselijke consumptie bestemde water. Dit is in hoofdstuk VI van de wet geregeld.

Hoofdstuk VII: Handhaving

Dit hoofdstuk bevat de bepalingen ten aanzien van de bestuursrechtelijke handhaving van de Drinkwaterwet. Daarnaast is hoofdstuk 5 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing (handhaving). De in hoofdstuk VII van de Drinkwaterwet opgenomen bepalingen omvatten de aanwijzing van de toezichthouders en de bevoegdheid van de minister tot toepassing van bestuursdwang. Tevens bevat het een verplichting voor de eigenaar van een drinkwaterbedrijf, collectieve watervoorziening of collectief leidingnet om de toezichthouder in te lichten over omstandigheden die redelijkerwijs een gevaar of beletsel opleveren voor de nakoming van zijn verplichting om deugdelijk water ter beschikking te stellen.

Hoofdstuk VIII: Maatregelen in het belang van de volksgezondheid

Hoofdstuk VII omvat een aantal bevoegdheden voor toezichthouders en daarmee samenhangende verplichtingen voor eigenaars van drinkwaterbedrijven, collectieve watervoorzieningen en collectieve leidingnetten die, naast de reguliere bevoegdheden in het kader van het toezicht op de naleving als geregeld in hoofdstuk 5 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), specifiek dienen ter bescherming van de volksgezondheid. Het gaat om de bevoegdheid om bij wijze van ordemaatregel de levering van drinkwater te verbieden of te beperken tot bepaalde gebruiksdoelen. Dit laatste kan uit voorzorg, ook indien (nog) geen sprake is van niet-naleving. Het belang van de bescherming van de volksgezondheid kan derhalve een ingrijpen door de toezichthouder uit voorzorg inhouden, ook indien er (nog) geen sprake is van niet-naleving en er uit dien hoofde (nog) geen grond is voor ingrijpen in het kader van het reguliere toezicht en de verdere handhaving.

1.3. Het Drinkwaterbesluit en lagere regelgeving

Met het Drinkwaterbesluit is nadere uitwerking gegeven aan een aantal bepalingen uit de Drinkwaterwet. Bij die uitwerking gaat het om onderwerpen zoals de kwaliteit van het drinkwater en warm tapwater, de productie en het gebruik van huishoudwater, legionellapreventie, de tarieven die de drinkwaterbedrijven hanteren, de borging van de leveringszekerheid en de uitvoering van de prestatievergelijking. Dit omvat specifiek:

- kwaliteitseisen, analysemethoden en meetfrequenties,
- maatregelen bij normoverschrijdingen,
- openbaarmaking en verslaglegging inzake kwaliteitsgegevens,
- gebruik van oppervlaktewater voor de drinkwaterbereiding,
- materialen en chemicaliën,
- legionellapreventie,
- aanwijzing distributiegebieden.

Een aantal onderwerpen van uitvoeringstechnische aard is uitgewerkt in ministeriële regelingen.

---

⁶² Kamerstukken II 2007-2008, 30895, nr. 45

- een regeling ten aanzien van de materialen en chemicaliën die bij productie, distributie en behandeling van drinkwater en warm tapwater worden gebruikt (Regeling materialen en chemicaliën drink- en warm tapwatervoorziening);
- een regeling ten aanzien van de procedure die drinkwaterbedrijven bij wanbetaling moeten volgen, om afsluiting zoveel mogelijk te voorkomen (Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van drinkwater);
- een regeling ten aanzien van enkele aspecten van legionellapreventie, zoals de uitvoering van de legionella-risicoanalyse (Regeling legionellapreventie in drinkwater en warm tapwater);
- een regeling ten aanzien van een aantal meer technische details, waaronder de frequentie en wijze waarop het drinkwater en de gebruikte grondstof moeten worden bemonsterd en geanalyseerd, de kwaliteit van de gebruikte grondstof, de eisen die worden gesteld aan laboratoria die voor drinkwaterbedrijven analyses uitvoeren en de versies van NEN-normen en andere documenten die in het Drinkwaterbesluit van toepassing worden verklaard alsmede de aanduiding van de distributiegebieden van drinkwaterbedrijven, aanvullende criteria voor beoordeling van fusieverzoeken en de berekening van de (gewogen gemiddelde) vermogenskostenvoet (Drinkwaterregeling).

2. Omzetting via stelsel waterbeheer van de Omgevingswet

2.1 Algemeen

Voor de omzetting van artikelen 7, eerste lid, onder a, en 8 en 13, achtste lid van de herziene Drinkwaterrichtlijn is aangesloten bij het bestaande stelsel van regelgeving van het water(kwaliteits)beheer in de Omgevingswet en het Besluit kwaliteit leefomgeving. Voor een uitvoerige integrale toelichting op dat stelsel wordt verwezen naar de toelichting bij de Omgevingswet⁶³ en het Besluit kwaliteit leefomgeving⁶⁴. Omdat dat stelsel mede het kader vormt voor de omzetting volgt hierna een verkorte beschrijving van dat stelsel.

2.2 Organisatie waterbeheer

In de Omgevingswet worden de bestuursorganen aangewezen die zijn belast met het waterbeheer. Het waterschap is op grond van artikel 2.17, eerste lid, aanhef en onder a van de Omgevingswet belast met het beheer van watersystemen, voor zover deze aan het waterschap zijn toegedeeld bij provinciale verordening. De provincie is op grond van artikel 2.18, eerste lid, van de Omgevingswet onder meer belast met de gebiedsgerichte coördinatie van de uitoefening van taken en bevoegdheden door gemeenten en waterschappen, en het beschermen van de kwaliteit van het grondwater in grondwaterbeschermingsgebieden, in verband met de winning daarvan voor de bereiding van voor menselijke consumptie bestemd water. Op grond van artikel 2.19, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet is de minister van Infrastructuur en Waterstaat belast met het beheer van Rijkswateren.

Onder "beheer van watersystemen" wordt in de bijlage bij artikel 1.1 van de Omgevingswet verstaan "samenstel van aan watersystemen verbonden taken, gericht op het voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van die watersystemen en de vervulling van de op grond van deze wet aan die watersystemen toegekende maatschappelijke functies". Onder "beschermen van het milieu" wordt verstaan het "beschermen en verbeteren van het milieu".

2.3 Omgevingswaarden voor waterkwaliteit

⁶³ Kamerstukken II 2013/14, 33 962, nr. 3 (memorie van toelichting bij de Omgevingswet).

⁶⁴ Stb. 218, 292 (nota van toelichting bij het Besluit kwaliteit leefomgeving).

Bij het waterbeheer dient te worden voldaan aan omgevingswaarden (kwaliteitseisen voor de leefomgeving) op de daarvoor bepaalde wijze. Op grond van afdeling 2.3 van de Omgevingswet worden omgevingswaarden vastgesteld door gemeente, provincie of rijksoverheid. Op grond van artikel 2.15, eerste lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet worden bij algemene maatregel van bestuur met het oog op onder andere het beschermen van de gezondheid en het beschermen van het milieu in ieder geval omgevingswaarden vastgesteld voor o.a. de chemische en ecologische kwaliteit van oppervlaktewaterlichamen en de chemische kwaliteit en kwantitatieve toestand van grondwaterlichamen, ter uitvoering van de Kaderrichtlijn water, de grondwaterrichtlijn en de richtlijn prioritair stoffen.

In paragraaf 2.2.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving zijn omgevingswaarden voor waterkwaliteit opgenomen en regels voor de vaststelling daarvan bij omgevingsverordening (artikel 2.9 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (enz)). Dit betreft, voor zover hier van belang, omgevingswaarden voor de goede chemische toestand van oppervlaktewaterlichamen (artikel 2.10, bijlage III van het Besluit kwaliteit leefomgeving) en voor de goede chemische toestand van grondwaterlichamen (artikel 2.14 en bijlage V, punt 2.3.2 van de Kaderrichtlijn water en bijlage IV, tabellen A en B, van het Besluit kwaliteit leefomgeving).

Voor waterwinlocaties zijn specifieke omgevingswaarden opgenomen (artikel 2.15 en bijlage V, van het Besluit kwaliteit leefomgeving).

2.4 Instructieregels voor waterbeheerder

Op grond van de Omgevingswet (artikelen 2.22 tot en met 2.24) kunnen bij omgevingsverordening of algemene maatregel van bestuur instructieregels worden gesteld over de uitoefening van taken en bevoegdheden door o.a. waterbeheerders om te voldoen aan bij de verordening of algemene maatregel van bestuur gestelde omgevingswaarden of het bereiken van andere doelstellingen voor de fysieke leefomgeving. Deze instructieregels kunnen onder meer worden gesteld over de uitoefening van hiervoor genoemde waterbeheerstaken van waterschappen, provincies of minister om te voldoen aan bij verordening of algemene maatregel van bestuur vastgestelde omgevingswaarden of voor het bereiken van andere doelstellingen voor de fysieke leefomgeving.

Deze regels worden in elk geval met het oog op het beheer van watersystemen gesteld over programma's als bedoeld in par. 3.2.2 van de Omgevingswet die voortvloeien uit internationaalrechtelijke verplichtingen (artikel 2.26 Omgevingswet; dit omvat in ieder geval de Kaderrichtlijn water en ook de Drinkwaterrichtlijn). In ieder geval worden ook instructieregels gesteld over omgevingsverordeningen (van provinciale staten, art. 2.6) met het oog op het beschermen van de gezondheid, het beschermen van het milieu, het beheer van natuurlijke hulpbronnen *en het duurzaam veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening, met betrekking tot het beschermen van de kwaliteit van regionale wateren waaruit water voor de bereiding van voor menselijke consumptie bestemd water wordt gewonnen*, in ieder geval ter uitvoering van de Kaderrichtlijn water (artikel 2.27, onderdeel d, Omgevingswet). De instructieregels zijn opgenomen in het Besluit kwaliteit leefomgeving.

2.5 Programma's voor waterbeheer en instructieregels

Op grond van artikel 3.9, tweede lid, van de Omgevingswet stelt de minister van Infrastructuur en Waterstaat onder andere een nationaal waterprogramma vast naast de stroomgebiedsbeheerplannen als bedoeld in art. 13 Kaderrichtlijn water. Artikel 3.10 van de Omgevingswet bepaalt verder dat indien (aannemelijk is dat) niet wordt voldaan aan een omgevingswaarde voor een watersysteem (bijlagen Besluit kwaliteit leefomgeving), het waterschap of de minister van Infrastructuur en Waterstaat een aanvullend programma vaststelt (met maatregelen), gericht op het voldoen aan die waarde. Bij algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald dat de maatregelen operationeel moeten zijn of worden uitgevoerd volgens daarbij te stellen regels (artikel 3.12 van de Omgevingswet).

Voor waterschappen volgt uit artikel 3.17 van de Omgevingswet de verplichting om voor de watersystemen die bij het waterschap in beheer zijn een waterbeheerprogramma vast te stellen, rekening houdend met het regionale waterprogramma voor die watersystemen, voor zover het gaat om de onderdelen die uitvoering geven aan de richtlijnen, genoemd in artikel 3.8, tweede lid, van de Omgevingswet.

Artikel 3.18, tweede lid, van de Omgevingswet bepaalt verder dat gedeputeerde staten een regionaal waterprogramma vaststellen o.a. ter uitvoering van andere Europese richtlijnen over water, zoals de herziene Drinkwaterrichtlijn.

Het Besluit kwaliteit leefomgeving bevat verdere (instructie)regels voor waterbeheerprogramma's (paragraaf 4.2.1, artikelen 4.3 e.v. Besluit kwaliteit leefomgeving). Dit omvat maatregelen als bedoeld in artikel 11 van de Kaderrichtlijn water, maatregelen als bedoeld in de artikelen 4, vijfde lid, en 6, eerste lid, van de grondwaterrichtlijn, en maatregelen voor waterwinlocaties gelegen in een oppervlaktewaterlichaam in de zin van de kaderrichtlijn water of grondwaterlichaam. Op grond van het Besluit kwaliteit leefomgeving (artikel 4.10) wordt in het nationale waterprogramma voor de rijkswateren in ieder geval de maatschappelijke functie drinkwateronttrekking vastgelegd en worden daarin waterwinlocaties worden aangewezen voor Krw-oppervlaktewaterlichamen. Het nationaal waterprogramma bevat voorts maatregelen als bedoeld in artikel 11 van de Kaderrichtlijn water en maatregelen als bedoeld in de artikelen 4, vijfde lid, en 6, eerste lid, van de grondwaterrichtlijn, in samenhang met artikel 11 van de Kaderrichtlijn water.

Verdere regels en omgevingswaarden voor waterwinlocaties zijn opgenomen in paragraaf 4.2.2.4 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. In artikel 4.20 (omgevingswaarden waterwinlocatie) wordt bepaald dat, tenzij een uitzonderingsmogelijkheid van toepassing is, met de uitvoering van een waterbeheerprogramma, een regionaal waterprogramma en het nationale waterprogramma voor elk van de daarin aangewezen waterwinlocaties gelegen in een kaderrichtlijn water oppervlaktewaterlichaam wordt voldaan aan de omgevingswaarde. Artikel 4.21, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving (met artikel 4.15) betreft verbetering van de kwaliteit en geen achteruitgang van de kwaliteit vanwege vermindering van de zuiveringsinspanning. In het eerste lid is een inspanningsverplichting opgenomen om voor kaderrichtlijn water oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen met een waterwinlocatie gericht op verbetering van de kwaliteit om het zuiveringsniveau te verlagen (idem bij oeverinfiltraties). In elk geval is achteruitgang van de kwaliteit waarbij het risico bestaat dat de zuiveringslast van het onttrokken water moet worden verhoogd, niet toegestaan (tweede lid).

2.6 Monitoring en informatie

Hoofdstuk 20 van de Omgevingswet bevat een monitoringsplicht voor iedere omgevingswaarde met beoordeling of daaraan wordt voldaan (artikel 20.1). Dit hoofdstuk bevat de aanwijzing van de methode van monitoring en het verantwoordelijke bestuursorgaan of andere instantie (artikel 20.2). Dit omvat ook een verplichting tot vaststelling van een monitoringsprogramma bij algemene maatregel van bestuur en regels m.b.t. het verstrekken van voor monitoring relevante gegevens.

Hoofdstuk 20 bevat verder regels over de uitvoering van de monitoring voor omgevingswaarden, o.a. m.b.t. het meten of berekenen en beoordelen van de resultaten en het vaststellen van ontwikkelingen of trends (artikel 20.3). Deze worden in ieder geval gesteld ter uitvoering van o.a. de Kaderrichtlijn water en dus ook ter uitvoering van de herziene Drinkwaterrichtlijn (artikel 20.4).

In dat hoofdstuk wordt tevens geregeld, dat bij algemene maatregel van bestuur ook regels kunnen worden gesteld m.b.t. het bijhouden, verzamelen of berekenen van aangewezen gegevens en het verstrekken daarvan aan bestuursorganen, andere staten of de Europese Commissie (artikel 20.6). Daarbij kan worden bepaald dat gegevens waarvan de geheimhouding op grond van artikel 10 Wet openbaarheid bestuur gerechtvaardigd is, niet worden verstrekt. Deze regels worden in ieder geval gesteld o.g.v. internationale verplichtingen (artikel 10.7) en betreffen ook de herziene Drinkwaterrichtlijn.

De verstrekking van monitoringsgegevens en geheimhouding van gegevens op grond van artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur worden geregeld in de artikelen 20.8 en 20.10 van de Omgevingswet.

In het Besluit kwaliteit leefomgeving zijn nadere regels opgenomen m.b.t. de monitoring en gegevensverzameling van de waterkwaliteit (paragraaf 10.2.3).

In het Besluit kwaliteit leefomgeving (art. 11.27) wordt bepaald dat door monitoring ook andere parameters voor waterkwaliteit (dan omgevingswaarden) worden bewaakt zoals de toestand per kwaliteitselement, stoffen op de aandachtstoffenlijst van artikel 8, ter, eerste lid, van de richtlijn prioritair stoffen en de indicatoren die een mogelijke bedreiging vormen voor de kwaliteit van water uit kaderrichtlijn water oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen dat wordt onttrokken voor de bereiding van voor menselijke consumptie bestemd water. In het Besluit kwaliteit leefomgeving wordt verder geregeld dat de minister een monitoringsprogramma kaderrichtlijn water vaststelt, met regeling van de methode en uitwerking van de monitoring van aanvullende trendbeoordelingen (grondwaterlichaam) en nader onderzoek in de gevallen bedoeld in bijlage V, onder 1.3.3, van de kaderrichtlijn water (art. 11.28). Artikel 11.29 van het Bkl bevat nadere eisen of de doelstelling van verbetering en de doelstelling van geen achteruitgang van de kwaliteit van waterlichamen met betrekking tot waterwinlocaties, worden bereikt. Uit artikel 11.29, vierde lid, onder c, van het Besluit kwaliteit leefomgeving volgt verder dat het monitoringsprogramma wordt vastgesteld in overeenstemming met de daar genoemde richtlijnen. Het Besluit kwaliteit leefomgeving bevat verder verplichtingen m.b.t. de toetsing en bijstelling van een monitoringsprogramma als niet wordt voldaan aan omgevingswaarden, waaronder die van artikel 2.15, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving (art. 11.32) en een aanwijzing van de bestuursorganen die de monitoring uitvoeren (art. 11.33).

Artikel 11.34 van het Besluit kwaliteit leefomgeving, regelt tenslotte de gegevensverzameling voor beschermde gebieden in het kader van bijlage IV van de kaderrichtlijn water. Op grond van artikel 11.37 Besluit kwaliteit leefomgeving verzamelen de waterbeheerders de gegevens over de voortgang van de uitvoering van maatregelen voor de watersystemen die bij hen in beheer zijn. Voorts verplicht het Besluit kwaliteit leefomgeving tot het instellen en houden van een of meer registers van beschermde gebieden (art. 11.40 van het Besluit kwaliteit leefomgeving). Deze worden beheerd door de minister van Infrastructuur en Waterstaat en worden voortdurend geactualiseerd. Verder gelden er verslagleggingsverplichtingen, op grond van artikel 11.41 van het Besluit kwaliteit leefomgeving stellen de waterbeheerders een verslag op over de resultaten van de monitoring van de andere parameters voor waterkwaliteit.

Artikel 20.8 van de Omgevingswet betreft verstrekking van informatie monitoring aan het publiek. Artikel 20.10 Omgevingswet, betreft het opnemen van monitoring en andere gegevens in een register met geheimhouding van gegevens op grond van artikel 10 Wet openbaarheid bestuur.

Artikel 11.34 van het Besluit kwaliteit leefomgeving, regelt tenslotte de gegevensverzameling voor beschermde gebieden in het kader van bijlage IV van de kaderrichtlijn water. Op grond van artikel 11.37 van dat besluit verzamelen de waterbeheerders de gegevens over de voortgang van de uitvoering van maatregelen voor de watersystemen bij hen in beheer. Op grond van artikel 11.40 van het Besluit kwaliteit leefomgeving, zijn er een of meer registers van beschermde gebieden. Deze worden beheerd door de minister van Infrastructuur en Waterstaat en worden voortdurend geactualiseerd. Op grond van artikel 11.41 van het Besluit kwaliteit leefomgeving, stellen de waterbeheerders een verslag op over de resultaten van de monitoring van de andere parameters voor waterkwaliteit.